

อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน
กรณีศึกษา : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารนิพนธ์
ของ
นายพัฒนชีวิน ชูมาก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา
มีนาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

378.38

พ.ศ. 2546

ร. 3

อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน
กรณีศึกษา : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

ของ

นายพัฒน์ชีวิน ชูมาก

๑๗ เม.ย. ๒๕๔๖

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา

มีนาคม 2546

h 156866

พัฒนชีวิน ชูมาก. (2546). อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษา
สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน : กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนทางการ
ศึกษา โดยศึกษาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล และอัตราผลตอบแทนทางสังคม ของการลงทุน
ทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งเครื่องมือที่
ใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประจำปีการศึกษา 2545 ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 125 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยเลข
คณิตและร้อยละ และวิธีการวิเคราะห์ต้นทุน - ผลประโยชน์ของโครงการ โดยใช้ อัตราผลตอบแทน
ภายใน(IRR)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ต้นทุนส่วนบุคคลโดยรวมของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เท่ากับ 1,279,947.99 บาท ประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับ
สถาบันการศึกษา ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาทั้ง 4 ปีต่อคนเป็นจำนวน 201,650 บาท
สำหรับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาตลอดทั้ง 4 ปี มีค่าเท่ากับ 837,618.50 บาท สำหรับต้น
ทุนทางอ้อมส่วนบุคคล มีค่าเท่ากับ 240,679.47 บาท ทางด้านต้นทุนทางสังคม ในที่นี้เป็นต้น
ทุนทางสังคมโดยอ้อม ในที่นี้คิดเฉพาะรายได้ก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่ง
มีค่าเท่ากับต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลเท่ากับ 240,679.47 บาท 2) อัตราผลตอบแทนภายใน
ส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 6.97 และ
อัตราผลตอบแทนภายในส่วนสังคมโดยเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 21.34 สำหรับหน่วยงานที่มีอัตราผล
ตอบแทนเรียงลำดับตั้งแต่มากไปหาน้อย ได้แก่ หน่วยงานของเอกชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วย
งานราชการ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าอัตราผลตอบแทนภายในที่เกิดขึ้นให้ผล
ตอบแทน ที่คุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี และเป็นที่น่าสังเกตว่า
อัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคลมีค่าน้อยกว่าอัตราผลตอบแทนทางสังคมอันเนื่องมาจาก
มหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ดังนั้นบุคคลจึงแบกรับภาระต้นทุนทางการ
ศึกษามากกว่า

ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้ที่สำเร็จการศึกษา
ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเข้ารับการศึกษต่อในระดับอุดมศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลใน
การแนะแนวนักศึกษา และผู้ปกครองในการประเมินค่าใช้จ่ายก่อนการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา
ต่อในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

THE RATE OF RETURN ON EDUCATION INVESTMENT AT PRIVATE UNIVERSITY
(CASE STUDY : FACULTY OF ECONOMICS, BANGKOK UNIVERSITY)

AN ABSTRACT
BY
MR. PATSHEVIN CHOOMARK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Economics degrees in Economics of Education
at Srinakarinwirot University
March 2003

Patshevin Choomark. (2003) *The Rate of Return on Education Investment at Private University (Case study : Faculty of Economics Bangkok University)*. Master's Project, M.Econ.(Economic of Education). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Assist. Prof. Dr. Kittima Sangkasaem.

The purposes of this research were to analyses cost and benefit on education and study private rate of return and social rate of return on education investment of bachelor degree on faculty of economic in Bangkok University. The data used are questionnaires used to collect student personal expenses by 125 daytime students on faculty of economic.

The data of this study are analysed from method of statistic. The Means, Percentages, Internal Rate of Return (IRR) were used to analyse data.

The result of this study revealed that 1) The total private cost of those student from faculty of economic are 1,279,947.99 bath contain two distinct types of expenditures. Total personal expense per person is 837,618.50 bath and the other is tuition and other fees, for which each student pays 201,650 baht. Indirect private cost are 240,679.47 baht. For the Social Cost is a indirect social cost is 240,679.47 baht 2) The private rate of return for the alumni who get bachelor degree from faculty of economics is 6.97 percent and the social rate of return is 21.34 percent. It indicates that IRR of educational investment for faculty of economics on Bangkok University is feasible and benefit is higher comparing to the interest rate of the one-year fixed deposit and the private rate of return is lower than the social rate of return because this research to study private university. Therefore, the person who studied to have private expense higher than social responded.

The result can be used as information for high school graduates in considering whether they would continue their study in bachelor degree. It would be a guide for students and their parents to evaluate the expense of investment before entering in faculty of economics at Bangkok University.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

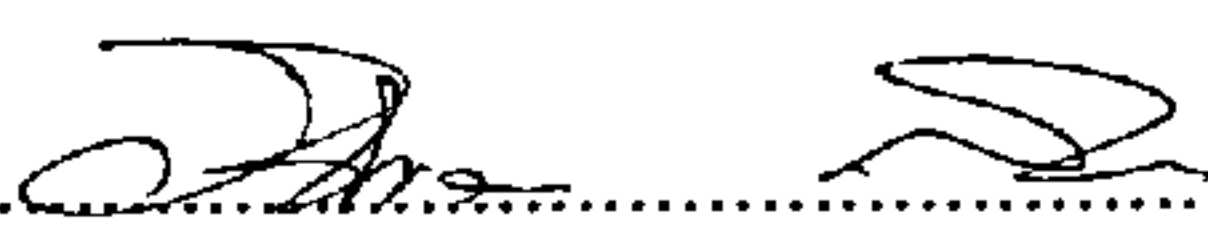

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

คณะกรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม) ประธาน

(อาจารย์รวิพรรณ สาสีผล) กรรมการ

(อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี) กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรรกวิน) คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่... ๗... เดือน... สิงหาคม... พ.ศ. 2546...

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และกรรมการสอบสารนิพนธ์ อาจารย์ระวีพรรณ สาลีผล และ อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี ที่กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้า และแนวทางแก้ไขปรับปรุงงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกา ตันสกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธมกร ธาราศรีสุทธิ คณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และคุณประภัสสร สุรินทร์ แผนกวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่อำนวยความสะดวกในการแจกแบบสอบถาม รวมไปถึงคณาจารย์ และนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณ หน่วยข้อมูล สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสถาบันวิจัย TDRI ที่อำนวยความสะดวกทางด้านข้อมูล และขอขอบคุณคุณคุณสุภางค์ โตคุณาลัย คุณรัชดาวรรณ อติสรวรรุฒิ และคุณบริรักษ์ สุคนธหงส์ ที่คอยช่วยเหลือด้านเอกสารและการตรวจสอบความถูกต้องซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ได้ สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล และตรวจความถูกต้องของข้อมูล รวมถึงให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจในการทำสารนิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สำหรับคุณประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่บิดามารดา ครูบาอาจารย์ และผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้เอื้อนนาม และมีได้เอื้อนนาม ณ ที่นี้ แต่ถ้าสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พัฒนชีวิน ชูมาก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
ข้อตกลงในการวิจัย.....	9
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ทฤษฎีที่นำมาศึกษา.....	10
ทฤษฎีต้นทุน.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา.....	11
การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์.....	12
วิธีการหาผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา.....	13
เกณฑ์การตัดสินใจที่ใช้ในการลงทุนทางการศึกษา.....	15
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ.....	15
อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน.....	15
อัตราผลตอบแทนภายใน.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
องค์ประกอบของต้นทุนและผลตอบแทนทางการศึกษา.....	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
ความมุ่งหมายของการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยกรุงเทพและคณะเศรษฐศาสตร์....	70
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	86
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	93
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	99

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และประเภทสถาบันการศึกษา ปีการศึกษา 2537 – 2541.....	3
2 จำนวนนักศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
3 ค่าใช้จ่ายที่ให้กับสถาบันการศึกษา ของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพภาคปกติประจำปีการศึกษา 2545.....	31
4 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สาขาวิชา อายุ รายได้ต่อเดือนของนักศึกษา.....	33
5 แสดงค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยต่อคนต่อปีการศึกษาของนักศึกษาคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำแนกตามระดับชั้นปีและ ประเภทของค่าใช้จ่าย	35
6 แสดงต้นทุนทางตรงส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยต่อคนต่อปีการศึกษาของนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำแนกตามระดับชั้นปีและ ประเภทของค่าใช้จ่าย.....	36
7 แสดงระยะเวลาที่นักศึกษาคาดว่าจะใช้ศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรี.....	38
8 ต้นทุนทางตรงที่ปรับตัวด้วยจำนวนปีที่เรียนจบ และสัดส่วนผู้เรียนสำเร็จต่อผู้ เข้าเรียนทั้งหมด	38
9 แสดงอัตราการคิดภาษีแบบก้าวหน้า.....	39
10 แสดงต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อปีของนักศึกษาคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.....	40
11 แสดงต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อปีปรับตัวอัตราการว่างงาน และอัตราดอกเบี้ยของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ...	40
12 การเปรียบเทียบการปรับอัตราค่าจ้างประจำปีโดยเฉลี่ยปี 2538 – 2545	42
13 แสดงการประมาณการรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีก่อนหักภาษีของบัณฑิตที่ทำงาน รับราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน.....	43
14 แสดงการประมาณการรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีหลังหักภาษีและประกันสังคมของ บัณฑิตที่ทำงานรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน.....	45
15 แสดงการประมาณการรายได้ก่อนหักภาษีโดยเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษา มัธยผลายเปรียบเทียบกับรายได้ก่อนหักภาษีของการทำงานในหน่วย งานราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานเอกชน.....	47

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
16 แสดงการประมาณการรายได้หลังหักภาษีโดยเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษา มัธยมปลายเปรียบเทียบกับรายได้หลังหักภาษีของการทำงานใน หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานเอกชน.....	50
17 แสดงผลต่างรายได้ก่อนหักภาษีของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี กับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปรับตัวด้วยอัตราการว่างงานต่อคนต่อปี.....	54
18 แสดงผลต่างรายได้หลังหักภาษีและอัตราการว่างงานของผู้ที่สำเร็จการ ศึกษาระดับปริญญาตรีกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปรับตัวด้วยอัตรา คนต่อการว่างงานต่อปี.....	56
19 แสดงอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาของ นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.....	58
20 แสดงอัตราผลตอบแทนส่วนสังคมของการลงทุนทางการศึกษาของ นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.....	58

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 แนวคิดทฤษฎี.....	11
3 ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง.....	12
4 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับปริญญาตรีและรายได้ส่วนเพิ่มจากการศึกษา ระดับปริญญาตรี.....	14

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับว่าเป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ ประสิทธิภาพ และทัศนคติของคนให้ดีขึ้น กล่าวคือ การศึกษาเป็นกระบวนการทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ที่ช่วยเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นการสร้างมูลค่าของทุนมนุษย์ (Human Capital) ให้เพิ่มขึ้น (รังสรรค์ ธนะพันธุ์. อ้างอิงจาก วิทยา ศิริพันธ์วัฒนา. 2540 :1) และการศึกษายังเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและโลกได้อย่างลึกซึ้ง รวมทั้งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการผลิตและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้หลายทาง ช่วยเพิ่มทักษะในการใช้ข่าวสาร ปัจจัยการผลิต และเทคนิคในการผลิตแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ข่าวสารสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงจะได้เปรียบแรงงานที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ดังจะเห็นได้จากสิ่งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน ญี่ปุ่น และประเทศในอุตสาหกรรมที่เจริญแล้ว ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก และมีการลงทุนในการจัดการศึกษาเป็นจำนวนมหาศาล ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น มีการจัดการทางศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพสูง

โดยการศึกษานั้นถือได้ว่าเป็นการลงทุนประเภทหนึ่ง ดังที่ ชิวคอร์ ดับเบิลยู ชูลซ์ (Theodore W. Schultz) ได้กล่าวไว้ว่า การลงทุนทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการอธิบายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และจะพบว่า ประมาณร้อยละ 20 – 40 ของผลผลิตรวมของการลงทุนในการศึกษาทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (บุญคง หันจางสิทธิ์. 2543 : 8) อדם สมิท (Adam Smith) แสดงความคิดเห็นว่า การศึกษาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับแรงงาน และส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นด้วย (Psacharopoulos. 1991 : 7) สุมาลี ปิตยานนท์ สนับสนุนในเรื่องของการศึกษาและการฝึกอบรมจัดว่าเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ที่ชัดเจนที่สุด เนื่องจากการศึกษาและการฝึกอบรมเป็นการสร้างความสามารถและทักษะต่าง ๆ เพื่อให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตและทำมาหาเลี้ยงชีพ รวมทั้งเป็นการทำให้ผลิตภาพของทรัพยากรมนุษย์สูงขึ้นในตลาดแรงงาน (สุมาลี ปิตยานนท์. 2539 : 96) จากเหตุผลดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การศึกษานั้นเป็นการลงทุนประเภทหนึ่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของทุนมนุษย์ในอนาคตและการให้ความสำคัญกับการลงทุนทางการศึกษา จะส่งผลให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปัจจุบันแต่ละประเทศไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนาต่างมีการลงทุนในการศึกษาจำนวนมากมหาศาล เพื่อพัฒนาแรงงานของตนให้มีทักษะและคุณภาพ การลงทุนทางการศึกษาที่มีมากมายนั้น ยังจะต้องพิจารณาผลตอบแทนที่เกิดขึ้นด้วย เพราะเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการลงทุนทางการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทของการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนในรูปของตัวเงิน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลและสังคม รวมถึงความคุ้มค่าจากการลงทุนทางการศึกษา ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจว่า ควรที่จะลงทุนในระดับใดจึงจะส่งผลให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 6)

สำหรับประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาค่อนข้างมาก โดยพิจารณาได้จากงบประมาณรายจ่าย ซึ่งมีจำนวน 224,046.2 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2544 และเพิ่มเป็น 225,969 ล้านบาทในปีพ.ศ. 2545 (ข้อมูลจากสำนักงานงบประมาณตามโครงสร้างแผนงานปีงบประมาณ 2544 - 2545) แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษา ถือเป็นกลุ่มที่มีหน้าที่สำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ และยังเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่ปรารถนา (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 6) อย่างไรก็ตาม ในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ใช้เงินลงทุนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในระดับอื่นๆ และสำหรับด้านผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนทางการศึกษา (Cost – Benefit) จากผลการวิจัยของ บราวน์ (รัชนิกร คารวรัตน์พิเชฐ. 2543 : 3; อ้างอิงจาก Blaug. 1971) แสดงให้เห็นว่า อัตราผลตอบแทนที่สังคมได้รับ (Social Rate of Return) จากการลงทุนผลิตบัณฑิต มีค่าน้อยกว่าอัตราผลตอบแทนจากการศึกษาระดับอื่น ๆ ทั้งหมด

ถึงแม้ว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษายังให้อัตราผลตอบแทนทางด้านสังคมที่น้อยกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ แต่แรงผลักดันทางด้านสังคม และค่านิยมที่ต้องการให้ลูกหลานของตนมีการศึกษาที่สูงขึ้น ประกอบกับจำนวนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาได้เพิ่มขึ้นทุกปี สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้จึงทำให้ปริมาณนักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ดังแสดงในตารางที่ 1) ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลวางแผนในการขยายสถานศึกษาที่เพิ่มขึ้น และมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่ต้องการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนจึงมีบทบาทมากขึ้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนนั้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในบางส่วน เช่น งบประมาณในการดำเนินการนั้น ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณของรัฐบาล ทำให้ค่าใช้จ่ายทั้งหมด เหล่านี้จึงเป็นภาระแก่ผู้ที่เข้ารับการการศึกษา

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาและประเภทสถาบัน
การศึกษาปีการศึกษา 2537 – 2541

ระดับการศึกษา / ประเภทสถาบัน	ปีการศึกษา				
	2537	2538	2539	2540	2541
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	241,751	282,251	326,702	386,452	420,488
- ต่ำกว่าปวส. / อนุปริญญา	5,670	5,875	5,985	5,036	6,760
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	5,670	5,875	5,985	5,036	6,760
- ปวส. / อนุปริญญา / เทียบเท่า	236,081	276,376	320,717	381,416	413,728
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	2,509	3,010	2,612	2,738	2,271
สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน	2,313	2,107	N.A.	639	546
กระทรวงศึกษาธิการ	231,259	271,259	318,105	378,039	410,911
ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า	910,105	915,388	981,481	1,092,200	1,200,966
- ปริญญาตรี	865,436	865,432	925,959	1,027,669	1,126,476
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	619,831	597,122	625,549	684,112	767,252
สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน	141,087	150,108	164,613	178,583	178,127
กระทรวงศึกษาธิการ	104,518	118,202	135,797	164,974	181,097
- ประกาศนียบัตรบัณฑิต	957	963	1,120	1,840	1,611
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	957	963	1,120	1,840	1,611
- ปริญญาโท / เทียบเท่า	42,702	47,956	53,189	61,304	70,972
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	38,386	42,340	46,530	53,545	61,915
สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน	4,316	5,616	6,659	7,759	8,953
กระทรวงศึกษาธิการ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	104
- ปริญญาเอก / เทียบเท่า	1,010	1,037	1,213	1,387	1,907
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	983	999	1,153	1,331	1,854
สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน	27	60	60	56	53
รวมทั้งหมด	1,151,856	1,197,639	1,308,183	1,478,652	1,621,454

หมายเหตุ : ไม่รวมนักศึกษาหลักสูตร กศบป. ของสถาบันราชภัฏ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ม.ย. 2541)

ในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2505 ที่มีวัตถุประสงค์ต้องการให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการสอนในระดับอุดมศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติ แต่เดิมมีชื่อเรียกว่า โรงเรียนไทยเทคนิค (Thai Polytechnic Institute) ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น วิทาลัยกรุงเทพ เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2508 นับเป็นวิทาลัยเอกชนแห่งแรกในประเทศไทย และในปีพ.ศ.2527 ทบวงมหาวิทยาลัยอนุญาตให้เปลี่ยนฐานะวิทาลัย ขึ้นเป็น “ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ” ทางมหาวิทยาลัยได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งหลักสูตรภาษาไทยและหลักสูตรนานาชาติ อันได้แก่ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มนุษยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ การบัญชี และนิติศาสตร์ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีผู้เข้าศึกษามากที่สุดในประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 22,135 คน คิดเป็นสัดส่วนต่อผู้ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั่วประเทศร้อยละ 11.09 (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2542 ; www.muq.co.th)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในมหาวิทยาลัยกรุงเทพนั้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แต่เนื่องจากตลาดแรงงานไม่สามารถดูดซับเอาผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษาได้ทั้งหมด จึงทำให้เกิดภาวะการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้เพิ่มขึ้นทุกปี ประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศไทยยังอยู่ในช่วงภาวะของการฟื้นตัว แต่ทางด้านตลาดเงินและตลาดทุนก็ยังคงอยู่ในภาวะซบเซา จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อการลงทุนในการศึกษาของสถาบันศึกษาของเอกชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์เนื่องจากเป็นสาขาวิชาที่ศึกษาถึงภาพรวมของระบบเศรษฐกิจ อีกทั้งยังมีบทบาทต่อภาคการเงินการธนาคาร ตลาดทุน รวมไปถึงการส่งออก ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ประเทศต้องการนักวิเคราะห์ทางการเงิน การลงทุน รวมไปถึงทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อรองรับการฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจ โดยนักเศรษฐศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและวางนโยบายเพื่อจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานรวมถึงภาคธุรกิจต่าง ๆ ในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความคุ้มค่าต่อการเลือกเข้ารับการศึกษ ในคณะเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชน โดยทำการศึกษาทั้งอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลและอัตราผลตอบแทนทางสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ตัดสินใจที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อการวางแผนทางการเงินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และผลการวิเคราะห์ที่ได้จะเป็นข้อ

มูลเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินงานสำหรับระดับอุดมศึกษาให้เกิดประโยชน์มากขึ้นต่อไป

ปัญหาวิจัย

1. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่ทำงานอยู่ในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน มีค่าเป็นเท่าใด

2. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่ทำงานอยู่ในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน มีความแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนทางการศึกษา โดยศึกษาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล (Private Rate of Return) และอัตราผลตอบแทนทางสังคม (Social Rate of Return) ของการลงทุนทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา จะเป็นประโยชน์ทางตรงต่อผู้ปกครองและนักศึกษาเพื่อการวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนการตัดสินใจที่จะเข้ารับการศึกษต่อในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

2. ผลการวิเคราะห์จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนทางการศึกษาของนักศึกษาในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ นำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาเป็นนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 627 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ นักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ ทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 20 ของนักศึกษาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพทุกชั้นปี เป็นจำนวน 125 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ต้นทุนส่วนบุคคล (Private Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาต้องสูญเสียไป ในระหว่างที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 ต้นทุนทางตรงส่วนบุคคล (Direct Private Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรส่วนตัวในการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับสถานศึกษา ประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียม เป็นต้น

2) ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา ประกอบด้วย ค่าเดินทาง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าที่พัก ค่าอุปกรณ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายทางด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ค่ากิจกรรม ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ

1.2 ต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคล (Indirect Private Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นที่ไม่เป็นตัวเงิน แต่สามารถประเมินออกมาเป็นมูลค่าได้ ได้แก่ ค่าเสียโอกาสของบุคคลที่ต้องใช้เวลาในการศึกษาแทนที่จะไปประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดรายได้ ในที่นี้หมายถึงรายได้หลังหักภาษีของผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. ต้นทุนทางสังคม (Social Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับสังคม ในที่นี้หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลสูญเสียจากการที่ผู้เรียนเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีแทนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อสร้างผลผลิตให้กับสังคม ในที่นี้ จะนำต้นทุนทางสังคมภายนอก (External Social Cost) มาคิดเพียงอย่างเดียว โดยจะไม่คิดรวมกับต้นทุนส่วนบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนทางตรงส่วนสังคมและต้นทุนทางอ้อมส่วนสังคม ในงานวิจัยชิ้นนี้ จะพิจารณาทางด้านของต้นทุนส่วนสังคมทางอ้อมเพียงอย่างเดียว เนื่องจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่รัฐบาลไม่ได้ให้เงินอุดหนุน เพราะฉะนั้นต้นทุนทางการศึกษาที่เป็นทั้งส่วนที่เป็นอาคาร สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เป็นส่วนที่มาจากเงินของนักศึกษาที่จ่ายให้กับมหาวิทยาลัย ดังนั้นต้นทุนทางอ้อมในที่นี้จึงคิดเฉพาะต้นทุนส่วนสังคมทางอ้อม นั่นก็คือ ค่าเสียโอกาสของสังคมซึ่งหมายถึง รายได้ที่รัฐหรือสังคมสูญเสียไปเนื่องจากบุคคลเข้ารับการศึกษาต่อ ในที่นี้จะคำนวณจากรายได้ก่อนหักภาษีของบุคคลหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ผลตอบแทนส่วนบุคคล (Private Return) หมายถึง ผลตอบแทนทางด้านรายได้สุทธิหลังหักภาษี ซึ่งในที่นี้จะคิดส่วนที่เป็นเงินเดือนเท่านั้น ไม่รวมถึงรายได้พิเศษอื่น ๆ

4. ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return) หมายถึง ผลประโยชน์ใด ๆ ที่สังคมได้รับหลังจากที่นักศึกษาได้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งส่วนที่บุคคลไม่สามารถเป็นเจ้าของได้ เช่น ภาษีเงินได้ที่บุคคลจ่าย หรือผลตอบแทนอื่น ๆ อันเกิดเนื่องจากการลงทุนทางการศึกษา เช่น ประเทศที่มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมาก มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศมากขึ้น

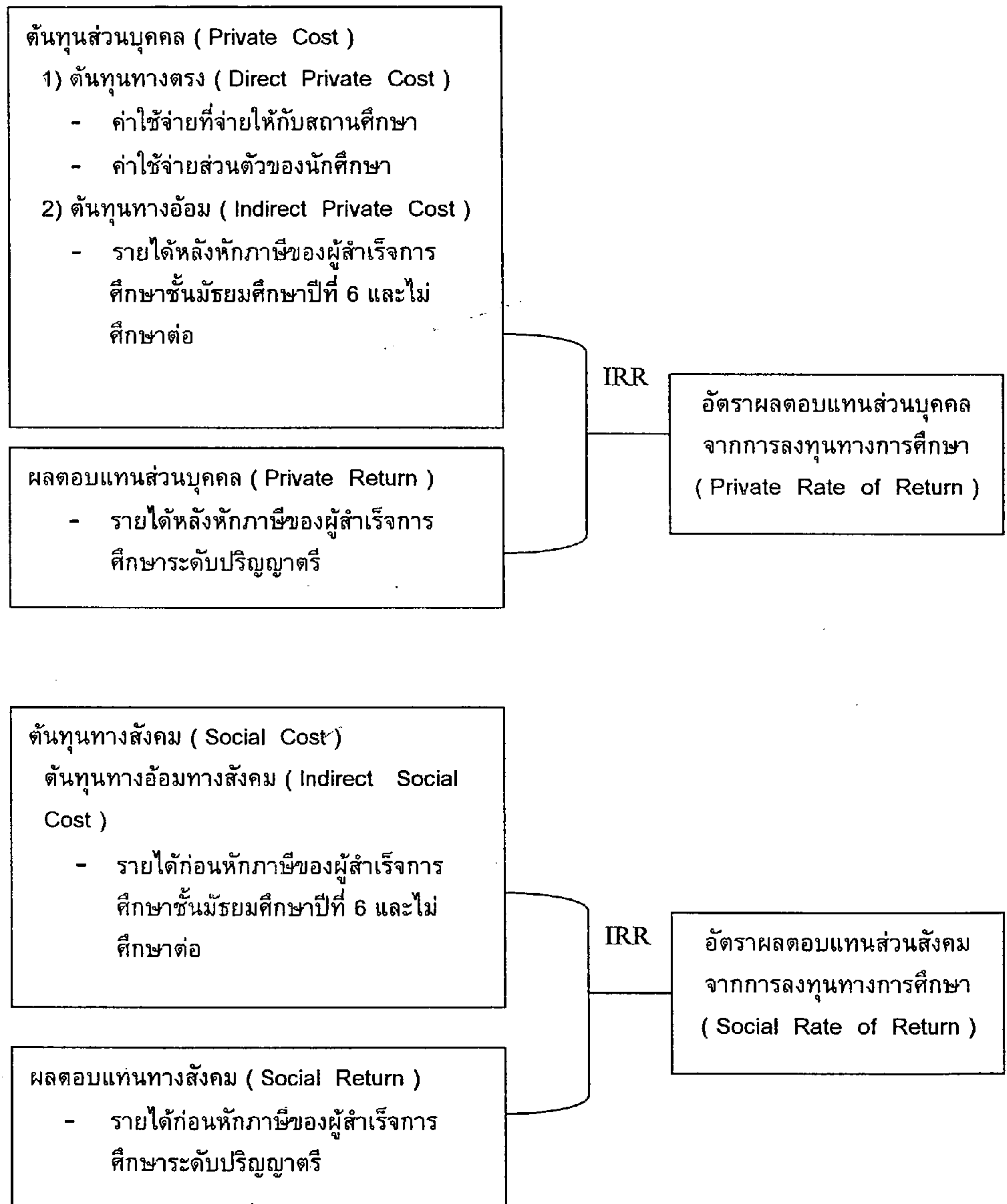
เป็นต้น ซึ่งในที่นี้ผลตอบแทนทางสังคมจะคิดเฉพาะรายได้ก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีเพียงอย่างเดียว

5. อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน ซึ่งจะให้เปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

6. ผู้สำเร็จการศึกษาหรือบัณฑิต หมายถึง ผู้ที่สามารถเรียนได้จบหลักสูตรทั้งที่ใช้เวลาเรียนตามกำหนดของหลักสูตร หรือเรียนจบก่อน / หลังกำหนด

7. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาคปกติ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2545

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงในการวิจัย

1. รูปแบบความสัมพันธ์ของรายได้ในปัจจุบันและอนาคตไม่แตกต่างกัน คุณภาพของการศึกษาไม่เปลี่ยนแปลง และโครงสร้างภาษีในปัจจุบันและอนาคตเป็นแบบเดียวกัน
2. อัตราการการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในหน่วยงานของราชการ โดยเฉลี่ยขึ้นปีละ 1 ขั้นต่อปี ตั้งแต่เริ่มทำงาน จนกระทั่งเกษียณอายุ คือ อายุระหว่าง 23 - 60 ปี
3. อัตราการการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจโดยเฉลี่ยจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้แปรรูปรัฐวิสาหกิจเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี ตั้งแต่เริ่มทำงาน จนกระทั่งเกษียณอายุ คือ อายุระหว่าง 23 - 60 ปี
4. อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในหน่วยงานของเอกชน จะใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโครงสร้างเงินเดือนของสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย และบริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด โดยกำหนดให้อัตราการเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.03 ต่อปีตั้งแต่เริ่มทำงานจนกระทั่งถึงอายุ 23 - 60 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่นำมาศึกษา

1. ทฤษฎีต้นทุน (Cost Theory)

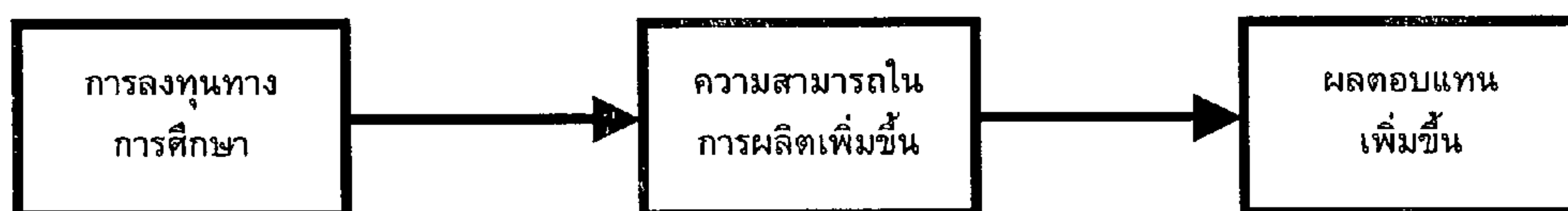
การวิเคราะห์ต้นทุนในทางเศรษฐศาสตร์นั้น จะมีความแตกต่างจากต้นทุนในทางบัญชี (Account Cost) หรือต้นทุนทั่วไป กล่าวคือ สำหรับต้นทุนทางบัญชีนั้น จะสามารถวัดค่าใช้จ่ายที่เสียไปเป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว หรือเรียกได้ว่า เป็นต้นทุนที่เห็นชัดแจ้ง (Explicit Cost) แต่สำหรับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Cost) นั้น จะรวมไปถึงค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งที่สามารถวัดเป็นตัวเงินตัวเงินได้และวัดเป็นตัวเงินไม่ได้ นั่นก็คือ ต้นทุนที่เห็นชัดแจ้ง (Explicit Cost) และต้นทุนแอบแฝง (Implicit Cost) ในทางเศรษฐศาสตร์นั้น จะเรียกต้นทุนที่มองไม่เห็นอีกอย่างหนึ่งว่า “ ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ” และเป็นต้นทุนอีกตัวหนึ่งที่ต้องมีการประเมิน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ต้นทุนทางบัญชีจะมีค่าน้อยกว่าต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์เสมอ (นราทิพย์ ชุตินวงศ์. 2542 : 261) ในส่วนของต้นทุนค่าเสียโอกาสนั้น หากมองทางด้านการศึกษา นั้น มีจำนวนมากมาย อาทิเช่น หากบุคคลเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้นทุนค่าเสียโอกาสคือ รายได้ส่วนที่เสียไปจากการที่บุคคลนั้นเข้าไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแทนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นต้น ซึ่งต้นทุนค่าเสียโอกาสนี้ อาจรวมไปถึง ผลกระทบภายนอกทางลบ (Negative Externality) ที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ๆ เช่น เมื่อตนได้รับการศึกษา ทำให้ต้องเดินทางไปกลับระหว่างสถานศึกษาและที่พัก ส่งผลให้การจราจรติดขัด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ก็จะส่งผลให้เกิดผลกระทบภายนอกบวก (Positive Externality) ได้เช่นเดียวกัน เช่น การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพมากขึ้น มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้มากขึ้น เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การลงทุนทางการศึกษานั้น จะมีผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบอยู่มากมาย และยากต่อการวิเคราะห์ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ จะคำนวณเฉพาะต้นทุนทั้งสองประเภท แต่จะคิดเฉพาะในส่วนที่วัดได้เป็นตัวเงินในทางเศรษฐศาสตร์เท่านั้น

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 แนวคิดหลัก ๆ อันได้แก่

2.1 แนวคิดทุนมนุษย์ (Human Capital Approach)

สำหรับแนวคิดนี้กล่าวถึงการศึกษาว่า เป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ นักเศรษฐศาสตร์ต่างยอมรับกันมานานแล้วว่า มนุษย์นั้นเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างความมั่งคั่งของชาติ ซึ่งถ้าหากจะวัดจากส่วนของแรงงานที่ก่อให้เกิดผลผลิตแล้วจะพบว่า ประสิทธิภาพในการผลิตของมนุษย์จะมีค่ามากกว่าประสิทธิภาพในการผลิตของปัจจัยอื่น ๆ รวมกันเสียอีก โดย

เฉพาะในการผลิตที่ใช้แรงงานเป็นสำคัญ (เทียนฉาย กิระนันท์. 2519: 4) ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการศึกษาและการฝึกอบรมจึงจัดว่าเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีผลผลิตภาพการผลิต (Labour Productivity) สูงขึ้น และได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้นในอนาคต นักเศรษฐศาสตร์ที่สนับสนุนแนวคิดนี้มีหลายคน อาทิเช่น อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) กล่าวว่า การศึกษาเป็นการลงทุนที่มีคุณค่ากว่าการลงทุนชนิดอื่น อัดัม สมิธ (Adam Smith) กล่าวว่า การศึกษาเป็นการลงทุนเพราะทรัพย์สินของชาติเพิ่มมาจากผลิตผล (Productivity) และการศึกษาทำให้ผลิตผล (Productivity) เพิ่มขึ้น ดังนั้น การศึกษาทำให้ทรัพย์สินของชาติเพิ่มขึ้นด้วย อันจะนำไปสู่ผลผลิต (Output) ที่มากขึ้น จากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่กล่าวว่า รายได้หน่วยสุดท้าย (Marginal Income) จะเท่ากับผลิตภาพหน่วยสุดท้าย (Marginal Productivity) เสมอในตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสมบูรณ์ ดังนั้นถ้าสมมติว่า ตลาดแรงงานอยู่ในภาวะที่มีการแข่งขันสมบูรณ์ รายได้ที่บุคคลได้รับก็จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการผลิตที่มีอยู่ในตัวบุคคล อันเนื่องมาจากการลงทุนทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

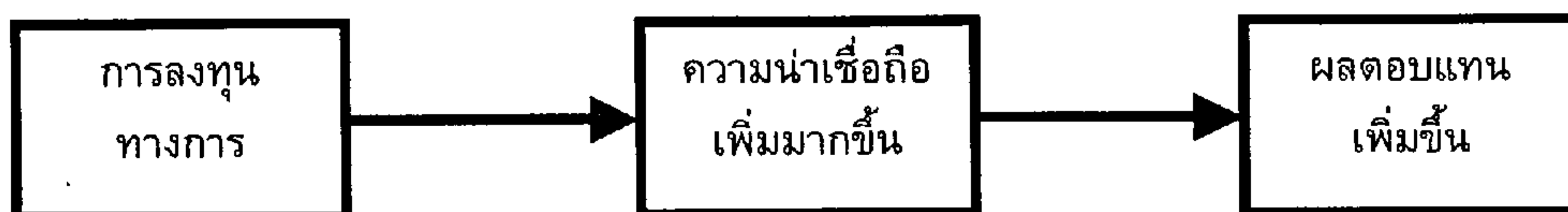

ภาพประกอบ 2 Human Capital Approach

ที่มา : Cohn Elchanan and Terry, Geske G. (1990). *Economics of Education* p. 34.
New York : Pergamon Press.

2.2 ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory)

สำหรับทฤษฎีนี้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับรายได้เป็นความสัมพันธ์ทางอ้อมมากกว่าทางตรง เนื่องจากคนที่มีการศึกษาสูงมีรายได้ดีเพราะเป็นคนเก่งมาก่อน การศึกษามีได้ช่วยให้คนเหล่านี้มีความสามารถเพิ่มขึ้น ซึ่งมีหลายทฤษฎีที่สนับสนุนแนวคิดนี้ เช่น ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory) ที่เห็นว่า การศึกษาเป็นเพียงสิ่งที่ทำหน้าที่คัดเลือกคนที่มีความสามารถอยู่แล้วให้ได้รับการศึกษาสูงยิ่งขึ้นไป ดังนั้นรายได้ของบุคคลที่เพิ่มขึ้นมิได้เป็นผลมาจากการศึกษาโดยตรง เพราะการศึกษามีได้ทำให้ความสามารถของบุคคลเพิ่มขึ้น

ภาพประกอบ 3 The Screening (Credentialism) Hypothesis

ที่มา : Cohn Elchanan and Terry, Geske G. (1990). *Economics of Education* p. 58. New York: Pergamon Press.

โดยในเริ่มแรกนายจ้างจะใช้การกลั่นกรองขั้นต้น (Initial Screening) คัดเลือกลูกจ้างจากผลการศึกษา ซึ่งการใช้ผลการศึกษาเป็นมาตรฐานมีทั้งประสิทธิภาพและความยุติธรรมมากกว่าการใช้เชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้นหรือสถานภาพทางสังคม อีกทั้งยังเป็นวิธีที่รวดเร็วกว่าวิธีอื่น ๆ นอกจากนี้ ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง ยังกล่าวถึงการศึกษามากกว่าแค่ให้ความรู้และทักษะเท่านั้น ยังมีผลต่อทัศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยตัดสินประสิทธิภาพในการผลิตและการว่าจ้าง คน ๆ นั้น (วราพรรณ มีเฟื่องศาสตร์. 2541 : 21)

แนวความคิดทั้งสองแม้จะมีมุมมองที่แตกต่างกันในบางจุดดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ในวัตถุประสงค์ของแนวคิดทั้งสองก็เหมือนกันคือ การศึกษาในระดับสูงขึ้นไปสู่รายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาเปรียบเสมือนโครงการหนึ่งที่ได้รับการศึกษาลงทุนหรือเสียค่าใช้จ่ายให้กับโครงการนี้ เพื่อหวังผลตอบแทนจากโครงการที่จะได้รับในอนาคตนั่นเอง

การวิเคราะห์ต้นทุน - ผลประโยชน์ (Cost - Benefit Analysis : CBA)

การวิเคราะห์ต้นทุน - ผลประโยชน์ (Cost - Benefit Analysis : CBA) นั้น เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงการโดยนำทั้งทางด้านต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการมาคิด โดยทำให้อยู่ในรูปของตัวเงินเพื่อการเปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนของโครงการหนึ่ง ๆ การเปรียบเทียบระหว่างโครงการ วิธีนี้เหมาะที่จะใช้สำหรับโครงการที่ให้ผลหลาย ๆ ด้าน หรือใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างโครงการ ที่ผลของโครงการอาจมีลักษณะใกล้เคียงกันแต่ไม่เหมือนกันทุกประการทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ รวมไปถึงผลข้างเคียงที่มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของเวลา

หากโครงการที่พิจารณามีอายุดำเนินงานเพียงปีเดียว จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจ หรือแม้แต่โครงการที่มีอายุดำเนินการเกินกว่าหนึ่งปีขึ้นไป ก็อาจไม่ก่อให้เกิดปัญหาใน

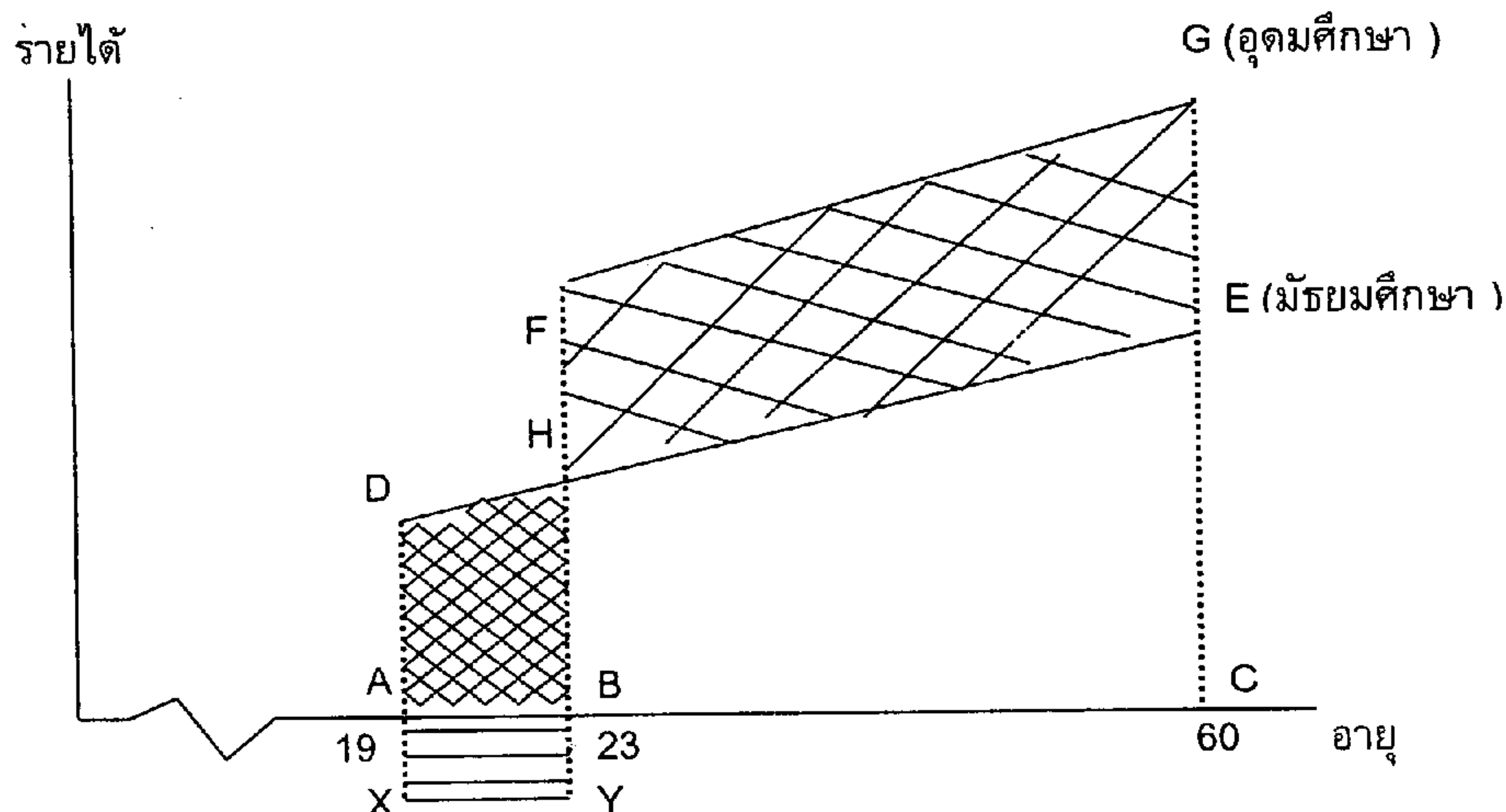
การตัดสินใจเช่นกัน ถ้าผลตอบแทนสุทธิของโครงการหนึ่งสูงกว่าอีกโครงการหนึ่งตลอดเวลา แต่ถ้าหากโครงการหนึ่งมีผลตอบแทนสุทธิสูงกว่าอีกโครงการหนึ่งในบางปี และต่ำกว่าในบางปี สลับกันไป ก็จะนำไปสู่ความยุ่งยากในการตัดสินใจได้ นอกจากนี้ ถ้าเป็นโครงการเดียวกัน แต่ระยะเวลาของการเกิดผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน เช่น ค่าใช้จ่ายอาจเกิดในปีแรก ๆ ของโครงการสูงมาก และปีท้าย ๆ ของโครงการน้อยลง เนื่องจากมีต้นทุนคงที่ระยะแรกมาก ส่วนผลตอบแทนในปีแรก ๆ อาจมีน้อย แต่จะมีมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ก็จะสร้างความยุ่งยากในการเปรียบเทียบเช่นเดียวกัน มูลค่าเงินในปัจจุบัน กับอนาคตแตกต่างกันเพราะมีเรื่องของ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี จะกลายเป็นเงิน 110 บาท จากค่าปัจจุบันเพียง 100 บาทเท่านั้น จะเห็นว่า ผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคต มีค่าแตกต่างจากผลตอบแทนในปัจจุบัน แม้จะเป็นจำนวนเงินที่เท่ากันก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากเงินที่ได้ในวันนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที ขณะที่ผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคตจะต้องรอคอยไปอีกหลายปี กว่าจะได้ประโยชน์จากเงินก้อนนั้น ดังนั้น ดอกเบี้ยจึงเป็นเสมือนสิ่งจูงใจให้เจ้าของเงินสละเงินในชั่วระยะเวลาหนึ่ง หรือเป็นผลประโยชน์ตอบแทนแก่เจ้าของเงินที่ยอมสละการบริโภคในปัจจุบัน เพื่อไปบริโภคในอนาคต (วิทยา ศิริพันธ์วัฒนา. 2540 : 6)

วิธีการหาผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

การวิเคราะห์ผลตอบแทน และต้นทุนทางการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ว่าในการลงทุนทางการศึกษาระดับหนึ่งนั้น ต้องใช้ต้นทุนทางการศึกษามากน้อยเพียงใด และผลตอบแทนที่ได้รับจากการศึกษาในอนาคตนั้นคุ้มค่าหรือไม่ การเปรียบเทียบผลตอบแทน และต้นทุน เป็นไปด้วยความยากลำบากตรงที่ว่า การศึกษาเป็นการลงทุนระยะยาว และผลประโยชน์หรือผลตอบแทนก็เป็นผลที่เกิดในระยะยาว นักเศรษฐศาสตร์การศึกษาต่างพยายามจะคำนวณหาผลประโยชน์ที่เกิดจากการศึกษาในรูปของผลผลิตจากการทำงาน โดยตีค่าออกมาเป็นตัวเงิน รายได้ดังกล่าวจะต้องคิดจากรายได้ตลอดชีวิตนับตั้งแต่เริ่มทำงานจนเกษียณอายุ

เนื่องจากปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ ต่างสามารถมีอิทธิพลต่อรายได้ของบุคคล อาทิเช่น ปัจจัยเรื่องเชื้อชาติ เพศ สถานะทางสังคม และเศรษฐกิจ หรือลักษณะการประกอบอาชีพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ระดับการศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลอย่างสำคัญต่อระดับรายได้ของบุคคล โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า มักจะมีรายได้ในระดับที่สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ โดยเฉพาะเมื่อคำนึงถึงรายได้ตลอดชีพ (Lifetime Earnings) และถ้าเราศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา อายุ และรายได้ โดยให้ตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อรายได้คงที่ ณ ค่าเฉลี่ยของมัน จะได้ความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสามในรูปความสัมพันธ์ทางอายุ และรายได้ตามระดับการศึกษา (Age Earning Profile by

Level of Education) หรือความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ และรายได้ (Age – Earning Profile) ซึ่งผลที่ได้ แสดงในภาพประกอบที่ 4 ดังนี้ (เทียนฉาย กิระนันท์. 2519 : 35)

ภาพประกอบ 4 แสดงค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับปริญญาตรีและรายได้ส่วนเพิ่มจากการศึกษาระดับปริญญาตรี

จากภาพประกอบ 4 จะเห็นว่า ADEC เป็นรูปแบบรายได้ตลอดชีพของผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและ BFGC เป็นรูปแบบรายได้ตลอดชีพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบรายได้ตลอดชีพทั้งสองแล้ว จะพบส่วนแตกต่างอยู่ 2 ส่วนคือ

1. HFGE เป็นส่วนแตกต่างที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จะได้รับจากการศึกษา ซึ่งผู้ที่ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ได้รับส่วนนี้ เพราะฉะนั้น ส่วนที่แตกต่างนี้ก็คือ รายได้ตลอดชีพของการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. ADHB เป็นส่วนแตกต่างที่ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับ แต่ผู้ที่ศึกษาระดับปริญญาตรีจะไม่ได้รับ เพราะเหตุที่ใช้เวลาไปกับการศึกษาต่อแทนที่จะทำงาน ซึ่งส่วนที่แตกต่างนี้ก็คือ ค่าเสียโอกาสของผู้ที่ศึกษาระดับปริญญาตรี

และอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญคือ ABXY ซึ่งก็คือ ค่าใช้จ่ายทางตรงทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการศึกษาระดับปริญญาตรีของคน ๆ นั้น ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ดังนั้นจึงเขียนสูตรได้ดังนี้

$$\text{ผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา} = HFGE - ABYX - ADHB$$

เกณฑ์ในการตัดสินใจที่ใช้ในการลงทุนทางการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาจัดได้ว่าเป็นการลงทุนชนิดหนึ่ง จึงต้องมีการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนทางการศึกษา ดังนี้

1) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value) หมายถึง ผลรวมของผลตอบแทนสุทธิที่ได้ปรับค่าของเวลาแล้วของโครงการ ซึ่งมุ่งเพื่อจัดว่าโครงการที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น จะให้ผลตอบแทนคุ้มค่าหรือไม่ ดังสูตรของการคำนวณเป็นดังนี้ (Cohn & Geske. 1990 : 98)

$$NPV = B_0 - C_0$$

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^t}$$

เมื่อ NPV	คือ	มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ
B_0	คือ	ค่าปัจจุบันรวมของผลตอบแทน
C_0	คือ	ค่าปัจจุบันรวมของต้นทุน
B_t	คือ	ผลตอบแทนในปีที่ t
C_t	คือ	ต้นทุนในปีที่ t
i	คือ	อัตราดอกเบี้ย ค่าเสียโอกาสลงทุน
t	คือ	ปีของโครงการ คือ ปีที่ 0,1,2,.....n
n	คือ	จำนวนปี

เกณฑ์ที่นำไปใช้ประเมินโครงการ

ถ้า $NPV > 0$ ถือว่า โครงการคุ้มค่าในการลงทุน

ถ้า $NPV < 0$ ถือว่า โครงการไม่คุ้มค่าในการลงทุน

ถ้า $NPV = 0$ แสดงว่า อัตราผลตอบแทนจากโครงการมีค่าเท่ากับอัตราส่วนลด

ในกรณีที่ต้องการเปรียบเทียบมูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการตั้งแต่ 2 โครงการ ขึ้นไป ให้เลือกโครงการที่ให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวกสูงที่สุด

2) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit – Cost Ratio หรือ B/C ratio)

หมายถึง อัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนทั้งหมด ดังสูตรต่อไปนี้ (Cohn & Geske. 1990 :98)

$$B/C = \frac{\text{PV Of benefits}}{\text{PV Of cost}}$$

$$B/C = \frac{\sum_{t=0}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=0}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}}$$

เมื่อ

PV Of benefits คือ ค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทน

PV Of cost คือ ค่าปัจจุบันสุทธิของต้นทุน

B_t คือ ผลตอบแทนในปีที่ t

C_t คือ ค่าใช้จ่ายในปีที่ t

t คือ ระยะเวลาของโครงการมีค่า $0,1,2,\dots,n$

i คือ อัตราดอกเบี้ย ค่าเสียโอกาสของทุน

n คือ จำนวนปี

เกณฑ์ประเมินเป็นดังนี้

ถ้าค่า $B/C > 1$ แสดงว่า ควรลงทุน

ถ้าค่า $B/C < 1$ แสดงว่า ไม่ควรลงทุน เนื่องจากผลตอบแทน

ที่ได้จากโครงการมีน้อยกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป

3) อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return : IRR) ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสผลได้เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสต้นทุน ซึ่งอธิบายโดยใช้สูตรดังนี้ (Cohn & Geske. 1990 :98)

$$\sum_{t=0}^n \frac{B_t}{(1+r)^t} = \sum_{t=0}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}$$

หรือ

$$\sum_{t=0}^n \frac{(B_t - C_t)}{(1+r)^t} = 0$$

เมื่อ B_t คือ ผลตอบแทนในปีที่ t
 C_t คือ ค่าใช้จ่ายในปีที่ t
 t คือ ระยะเวลาของโครงการมีค่า $0, 1, 2, \dots, n$
 r คือ อัตราผลตอบแทน
 n คือ จำนวนปี

เกณฑ์การตัดสินใจเป็นดังนี้

ถ้า $IRR >$ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง แสดงว่า คຸ້ມค่าที่จะดำเนินโครงการ

ถ้า $IRR <$ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง แสดงว่า ไม่คຸ້ມค่าที่จะดำเนินโครงการ

โดยเกณฑ์การตัดสินใจความคຸ້ມค่าของการลงทุนคือการตัดสินใจการลงทุนกรณีที่อัตราผลตอบแทนภายในสูงกว่าต้นทุนของการลงทุนหรืออัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนา อรุณศิริกุล (2530) ทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีระหว่างภาควิชาต่าง ๆ ของคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล (Private Rate of Return) และอัตราผลตอบแทนทางสังคม (Social Rate of Return) ซึ่งทำการศึกษาเฉพาะภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร และภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งวิธีการศึกษานี้จะเป็นการเปรียบเทียบของ 3 ภาควิชา โดยใช้วิธีการในการตัดสินใจเพื่อการลงทุนทางการศึกษา ซึ่งมีอยู่ 3 วิธี ได้แก่ การวิเคราะห์มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio : B/C) และ อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return)

ผลการศึกษาพบว่า ทางด้านต้นทุนทั้งหมดของการศึกษาภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร และภาควิชาสหกรณ์ ตลอดหลักสูตรเวลา 4 ปีต่อคน คิดเป็นเงิน 195,479.66 198,526.60 และ 184,691.41 บาท ตามลำดับ ซึ่งในส่วนของต้นทุนทั้งหมดแบ่ง

ออกเป็นค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายส่วนตัว เป็นดังนี้ ค่าใช้จ่ายของภาครัฐของทั้ง 3 ภาควิชาคือ 37,644.19 27,375.04 และ 26,839.01 บาท ตามลำดับ ในส่วนของค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลของทั้ง 3 ภาควิชาคือ 81,875.47 95,191.76 และ 81,892.40 บาท ตามลำดับ ในด้านของค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นทั้ง 3 ภาควิชามีค่าเท่ากันคือ 75,960 บาทแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลจ่ายเงินอุดหนุนในการศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปีแก่ภาควิชาสหกรณ์น้อยที่สุด แต่รัฐบาลจ่ายเงินอุดหนุนในการศึกษาให้แก่ภาควิชาเศรษฐศาสตร์มากที่สุด ในส่วนของผลตอบแทนมูลค่าปัจจุบันสุทธิในระดับปริญญาตรีของภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร และภาควิชาสหกรณ์ ในส่วนของสังคม มีค่าเท่ากับ 45,423.50 , 43,397.92 และ 55,757.64 บาท ตามลำดับ ผลตอบแทนมูลค่าปัจจุบันสุทธิในส่วนบุคคล มีค่าเท่ากับ 66,839.53 , 55,357.45 และ 66,495.15 บาท ตามลำดับ สำหรับอัตราผลตอบแทน – ต้นทุนในระดับปริญญาตรีของภาควิชาทั้ง 3 มีค่า 1.080807 , 1.076934 และ 1.101048 ตามลำดับ อัตราผลตอบแทน – ต้นทุนในส่วนบุคคลมีค่า 1.129149 , 1.104641 และ 1.128610 ตามลำดับ ในด้านของอัตราผลตอบแทนภายใน 3 ภาควิชา ทางด้านสังคม มีค่าร้อยละ 9.489673 , 9.416657 และ 9.916002 ตามลำดับ ในส่วนของอัตราผลตอบแทนทางด้านบุคคลมีค่าร้อยละ 10.61497 , 10.05439 และ 10.63037 ตามลำดับ และได้มีข้อเสนอแนะทางด้านการลดต้นทุนทางการศึกษาให้น้อยที่สุดโดยไม่ให้ประสิทธิภาพของบัณฑิตที่จบออกมาลดน้อยลงเพื่อให้ได้อัตราผลตอบแทนทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น และควรมีการทำการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนทางการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ในทุกมหาวิทยาลัย รวมทั้งควรนำปัจจัยอื่น ๆ ในด้านการศึกษ้อัตราผลตอบแทนต่อสังคมมาวิเคราะห์มากขึ้น เพื่อที่จะทำให้อัตราผลตอบแทนทางการศึกษาที่ศึกษาใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น

อุบลรัตน์ เห็นประเสริฐ (2530) ศึกษาเรื่องอัตราผลตอบแทนของสังคมและส่วนบุคคลในการลงทุนทางการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา กรณีศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยทำการศึกษาจากนักศึกษาปริญญาโทที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงระยะเวลาภาคต้นปีการศึกษา 2529 – 2530

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนรวมทั้งหมดของการศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนเฉลี่ยตลอดทั้งหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 3 ปี คิดเป็นจำนวน 255,067.03 บาท โดยแยกค่าใช้จ่ายส่วนที่รัฐบาลเป็นผู้ลงทุนจำนวน 104,959.17 บาทหรือร้อยละ 41.06 ส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลจำนวน 52,038.00 บาทหรือร้อยละ 20.36 ส่วนค่าเสียโอกาสของบุคคลที่มาศึกษาต่อเป็นจำนวน 98,609.86 บาทหรือร้อยละ 38.58 ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนการลงทุนของฝ่ายรัฐบาลและทางฝ่ายบุคคลแล้วพบว่า รัฐบาลจะเป็นผู้ที่มีการลงทุนมากกว่าที่บุคคลจะลงทุน และในการวิเคราะห์ในรูปมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทน

ต่อต้นทุน (Benefit – Cost Ratio : B / C ratio) ของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ส่วนของผลตอบแทนทางสังคมมีค่าเป็น 0.69 และเมื่อตัดภาษีแล้วในส่วนบุคคลมีค่าเป็น 1.12 อัตราผลตอบแทนในค่าปัจจุบันสุทธิของนักศึกษาระดับปริญญาโท ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ในส่วนของผลตอบแทนทางสังคมมีค่าเป็น 63,114.45 บาท และในส่วนของอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลมีค่าเป็น 14,562.44 บาท และทางด้านของผลการศึกษาอัตราผลตอบแทนภายในของการศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า ในส่วนของสังคมมีอัตราผลตอบแทนภายในร้อยละ 7.08 และในส่วนของบุคคลร้อยละ 19.90 หากพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า การลงทุนด้านสังคมจะได้รับอัตราผลตอบแทนที่ไม่สูงมากนักในการลงทุนทางการศึกษาในระดับนี้ และผลมาจากการวิเคราะห์คำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่สามารถตีค่าได้ในรูปของตัวเงินเพียงอย่างเดียว

ปฐมพร วิเศษชาญเวช (2537) ศึกษาถึงผลตอบแทนจากการลงทุนทางอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาค่าผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ประเภทวิชาการบัญชีและการตลาด และเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยการศึกษา และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่อรายได้ของผู้สำเร็จการศึกษา ในการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อรายได้ใช้วิธีวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และในการคำนวณอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาใช้วิธีวิเคราะห์เชิงผลได้ – ผลเสียด้วยวิธีหาอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return)

ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.) ในภาพรวมมีค่าเท่ากับร้อยละ 12.48 อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับเดียวกันนี้ที่ทำงานอยู่ในภาครัฐกับที่ทำงานอยู่ในภาคเอกชน มีค่าเท่ากับ 12.14 และ 16.06 ตามลำดับ อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับดังกล่าวที่จบจากวิชาการบัญชี เปรียบเทียบกับวิชาการตลาดมีค่าเท่ากับ 9.19 และ 24.12 ตามลำดับ อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ที่ทำงานอยู่ในภาคเอกชนและจบวิชาการบัญชี เปรียบเทียบกับวิชาการตลาดมีค่าเท่ากับ 10.74 และ 26.08 ตามลำดับ ส่วนอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาที่ทำงานอยู่ในภาครัฐและจบวิชาการบัญชีเท่ากับ 5.05 เฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาที่ทำงานอยู่ในภาครัฐและจบวิชาการตลาด ไม่สามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนได้เนื่องจากปัญหาทางเทคนิคในทางเศรษฐมิติ (Econometric Technique) สำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ รวมทั้งปัจจัยการศึกษาในระดับปวส.นี้มีนัยสำคัญและมีค่าสัมประสิทธิ์สอดคล้องกับทฤษฎี โดยเฉพาะปัจจัยการศึกษาปวส.ที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของรายได้ร้อยละ 10.26 ทางด้านอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาในการรวมการลงทุนในการศึกษา

ระดับนี้จึงนับว่ามีความคุ้มค่า และปัจจัยการศึกษาปวส. มีอิทธิพลต่อการกำหนดความแตกต่างของรายได้ อย่างมีนัยสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539) ทำการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษา โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาเลือกจากประชากรที่เป็นสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา สังกัดคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.), สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.), สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น , กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (เทศบาล), กรมสามัญศึกษา, กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, กรมศิลปากร, สถาบันราชภัฏ, กรมพลศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ไม่รวมสถาบันการศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา (จำนวนนักเรียน) และภาคภูมิศาสตร์ 4 ภาคคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และรวมกรุงเทพมหานครเป็น 5 ภาค ซึ่งเมื่อคัดเลือกจังหวัดแล้วได้กลุ่มตัวอย่าง 10 จังหวัดคือ กาญจนบุรี ลพบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ พิษณุโลก นครพนม นครราชสีมา สงขลา กระบี่และกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและการลงทุนทางการศึกษาจำแนกตามประเภทการศึกษาในแง่ของความเสมอภาคและประสิทธิภาพในการจัดสรรค่าใช้จ่ายและ เพื่อคำนวณหาอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาทั้งผลตอบแทนทางสังคม และผลตอบแทนส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทางด้านค่าใช้จ่ายสถาบันต่อผู้สำเร็จต่อปีในการผลิตนักเรียนนักศึกษา 1 คน รัฐบาลต้องลงทุนในระดับประถมศึกษาเป็นเงิน 8,332 บาท , ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 9,940 บาท , ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ 15,034 บาท , ประเภทการอาชีวศึกษาในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี เป็นเงิน 19,879 , 22,020 และ 24,190 บาท ตามลำดับ และประเภทการฝึกหัดครูระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี เป็นเงิน 18,192 และ 20,649 บาท ตามลำดับ และทางด้านค่าใช้จ่ายสถาบันเอกชนนั้น ผู้สำเร็จการศึกษา 1 คนในระดับประถมศึกษา , มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพจะเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 14,988 , 10,544 และ 16,000 บาท ตามลำดับ ส่วนทางด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าผู้ที่สำเร็จจากโรงเรียนรัฐบาล นักเรียนชายเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่านักเรียนหญิงในบางระดับการศึกษา และนักเรียนนักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูงขึ้นเมื่อเรียนในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หากนำค่าใช้จ่ายทั้ง 2 ประเภทมาคำนวณต้นทุนทางการศึกษา พบว่า ต้นทุนทางสังคมได้แก่ ต้นทุนทั้งหมดที่ใช้ไปในการให้การศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผลรวมของต้นทุนดำเนินการ ต้นทุนทรัพย์สิน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าเสียโอกาส มีค่าสูงกว่าต้นทุนส่วนบุคคลที่เป็นผลรวมของค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนและค่าเสียโอกาส ทุกระดับการศึกษา และต้นทุนการศึกษาส่วนใหญ่ จะ

เพิ่มสูงขึ้นเมื่อระดับการศึกษาสูงขึ้น สำหรับทางด้านอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของผู้สำเร็จการศึกษาในแง่ผลตอบแทนส่วนบุคคลสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่มีต่อสังคม โดยอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลมีค่าระหว่างร้อยละ 3 — 19 ในขณะที่อัตราผลตอบแทนที่มีต่อสังคมมีค่าระหว่างร้อยละ 2 — 14 และระดับการศึกษาที่ให้ผลตอบแทนต่ำสุด คือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ส่วนระดับการศึกษาที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรีจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

วิทยา ศิริพันธุ์วัฒนา (2540) ศึกษาอัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะเศรษฐศาสตร์ โดยใช้เกณฑ์ของการตัดสินใจในการลงทุนในการศึกษา ซึ่งมี 3 เกณฑ์คือ เกณฑ์มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เกณฑ์อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B / C Ratio) และเกณฑ์อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) การศึกษานี้ จะใช้เกณฑ์อัตราผลตอบแทนของการศึกษาทั้งในแง่บุคคลและสังคมของการศึกษาในระดับปริญญาตรี ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี การเงิน การตลาด และคณะเศรษฐศาสตร์

จากการศึกษาพบว่า ต้นทุนทางสังคมสำหรับการศึกษาในระยะเวลา 4 ปีของสาขาบัญชี การเงิน การตลาด และคณะเศรษฐศาสตร์ คือ 360,091 358,001 358,210 และ 353,812 บาท ตามลำดับ ต้นทุนทางตรงของสังคมคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 24 ของต้นทุนสังคมรวม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 76 เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในแง่สังคม

สำหรับต้นทุนบุคคลรวมของการศึกษาในระยะเวลา 4 ปี ของสาขาบัญชี การเงิน การตลาด และคณะเศรษฐศาสตร์ คือ 274,021 273,424 273,000 และ 272,210 บาท ตามลำดับ จำนวนเงินที่เป็นต้นทุนทางตรงของสังคม คือ 13,341 12,744 12,320 และ 11,536 บาทตามลำดับ ต้นทุนทางตรงของบุคคลคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 4.5 ของต้นทุนบุคคลรวม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 95.5 เป็นค่าเสียโอกาสในแง่บุคคล จะเห็นได้ว่า สังคมแบกรับภาระต้นทุนทางตรงด้านการศึกษาค่อนข้างสูง ในขณะที่บุคคลแบกรับภาระต้นทุนทางการศึกษาน้อยมาก ในส่วนของอัตราผลตอบแทนสังคมของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาบัญชี การเงิน การตลาด และคณะเศรษฐศาสตร์ คือ ร้อยละ 54.13 52.96 47.87 และ 53.16 ตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลคือ ร้อยละ 69.18 57.21 61.74 และ 68.01 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า อัตราผลตอบแทนการลงทุนทางการศึกษาสาขาวิชาทั้งสี่ดังกล่าวนี้ให้ผลตอบแทนที่สูงคุ้มค่าแก่การลงทุน ไม่ว่าจะมองจากทางด้านสังคม หรือบุคคล นอกจากนี้ อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลจะสูงกว่าอัตราผลตอบแทนทางสังคมเกินร้อยละ 12 ในทุกสาขาวิชา

ไพรัชศักดิ์ บวรวงศ์ดิลก (2544) ศึกษาในเรื่องของต้นทุนอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาพาณิชย

กรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านทุนส่วนสังคมและส่วนบุคคล รวมทั้งอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้านต้นทุนทางสังคมได้แก่ สถาบันการศึกษาของรัฐสังกัดกรมอาชีวศึกษา 6 โรง และสถาบันการศึกษาเอกชนจำนวน 8 โรง ที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสำรวจค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนต้นทุนส่วนบุคคลประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2543 ที่เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้แบบสอบถามค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนทางด้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาคือ ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนที่ประกอบอาชีพในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชน และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการสร้างสมการรายได้และใช้วิธีวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนภายในและอัตราผลตอบแทนทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนทางการสังคมต่อคนต่อปีของสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนมีค่าเท่ากับ 10,348.45 บาท และ 10,805.17 บาท และต้นทุนส่วนบุคคลต่อคนต่อปีของผู้เรียนในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนมีค่าเท่ากับ 100,224.80 บาท และ 108,365.38 บาท โดยอัตราผลตอบแทนส่วนสังคมของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมจากสถาบันศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ประกอบอาชีพในหน่วยงานของภาครัฐ เท่ากับ 14.0234 , 13.9955 ภาครัฐวิสาหกิจ เท่ากับ 24.4260 , 24.3121 และภาคเอกชนมีค่าเท่ากับ 18.7098 , 18.6207 และอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมจากสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ประกอบอาชีพในหน่วยงานของภาครัฐ เท่ากับ 12.3611 , 11.8481 ภาครัฐวิสาหกิจ เท่ากับ 19.4336 , 18.4183 และภาคเอกชนมีค่าเท่ากับ 14.5677 , 13.9761

นิธิมาศ ภูมิปัญญา (2545) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ทางการศึกษาในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือ วิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์จากการลงทุนทางการศึกษาส่วนบุคคลและต่อสังคม รวมไปถึงการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลประโยชน์ทางอ้อมที่มีต่อตนเองและสังคมของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏจันทรเกษมในแต่ละคณะ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 3 วิธี คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนภายใน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ต้นทุนส่วนสังคมของคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีค่าสูงสุดคือ 417,602.37 บาท และต้นทุนส่วนบุคคลของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีค่าสูงสุดคือ

573,832.65 บาท สำหรับผลประโยชน์ทางอ้อมต่อตนเอง การเมือง และสังคมของบัณฑิต สถาบันราชภัฏจันทรเกษมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และสำหรับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลประโยชน์ต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนภายในทั้งส่วนสังคม และส่วนบุคคลสูงที่สุด และผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้ ทุกคณะมีผลประโยชน์จากการลงทุนทางการศึกษาคุ่มค่าแก่การลงทุน

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษานั้น ทางด้านผลงานวิจัยของอุบลรัตน์ เห็น ประเสริฐ วิทยา ศิริพันธ์วัฒนา ธนา อรุณศิริกุล และ นิธิมาศ ภูริปริญา เป็นการวิเคราะห์ หาอัตราผลตอบแทนที่เกิดจากการลงทุนทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล ใน ระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ซึ่งทั้งสองได้ทำการศึกษาทั้งอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล และอัตราผลตอบแทนส่วนสังคม ผลการวิเคราะห์ที่ได้นั้นแสดงให้เห็นว่า การลงทุนในสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐบาลนั้น มีอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลสูงกว่าอัตราผลตอบแทนทางสังคมค่อนข้างมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลรับภาระด้านค่าใช้จ่ายมากกว่าที่บุคคลได้รับ สำนัก งานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาถึงค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนทาง เศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาในทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับอุดม ศึกษา และวิเคราะห์ทางด้านผลตอบแทนทางด้านบุคคลและทางสังคม ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า อัตราผลตอบแทนทางด้านบุคคลสูงกว่าผลตอบแทนทางด้านสังคมเช่นกัน โดยระดับการศึกษา ที่ให้ผลตอบแทนต่ำสุดได้แก่ ระดับมัธยมปลาย และระดับการศึกษาที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุดได้ แก่ ระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในขณะที่งานวิจัยของปฐมพร วิเศษ ชาญเวช และไพรัชศักดิ์ บวรวงศ์ดิลก ทำการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของ การลงทุนทางการศึกษาสำหรับผู้ศึกษาในสายอาชีพ นั่นก็คือในระดับอาชีวศึกษา ประเภท วิชาพาณิชยกรรม ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ทางด้านของอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลและ อัตราผลตอบแทนส่วนสังคมที่เกิดขึ้นกับผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในหน่วยงานรัฐ วิชาหจกมีค่าสูงที่สุด งานวิจัยเหล่านี้ โดยภาพรวมแล้วสรุปได้ว่า การลงทุนทางการศึกษาให้ ผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน สำหรับงานวิจัยของผู้วิจัย ทำการศึกษาอัตราผลตอบแทน ส่วนบุคคลและผลตอบแทนทางสังคมของการลงทุนทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่นั้นเป็นภาระของผู้เรียนทั้งหมด รวมทั้งผู้วิจัยต้องการทราบถึงผลตอบแทนทางสังคมที่ได้รับว่า จะมีสัดส่วนเป็นเท่าไรเมื่อเทียบอัตราผลตอบแทนทางสังคมของงาน วิจัยของท่านอื่นๆ ที่ทำการศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐ อีกทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ลงทุนในการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนนั้น ยังมีไม่มากนัก จึงทำให้ผู้วิจัยมีความ สนใจในการทำวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. องค์ประกอบของต้นทุนและผลตอบแทนทางการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Population Sample) ในที่นี้ ได้แก่ประชากรที่เป็นนักศึกษาปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ หลักสูตรภาคปกติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งแต่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2545 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 20 ของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทุกชั้นปี ซึ่งมีสูตรดังนี้ (William. 1995 : 219)

$$\frac{n}{N} = \frac{n_1}{N_1} = \frac{n_2}{N_2} = \frac{n_L}{N_L}$$

เมื่อ N	=	จำนวนนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในปีการศึกษา 2545 ทั้งหมด
$N_1 - N_L$	=	จำนวนนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ระดับปริญญาตรีในแต่ละ ชั้นปี
$n_1 - n_L$	=	เป็นขนาดของตัวอย่างในแต่ละชั้น (ในที่นี้คือ ร้อยละ 20 ของจำนวนนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ในแต่ละชั้นปี)

ตาราง 2 แสดงจำนวนนักศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ชั้นปี	จำนวนนักศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ปีที่ 1	180	36	28.8
ปีที่ 2	147	29	23.2
ปีที่ 3	170	34	27.2
ปีที่ 4	130	26	20.8
รวม	627	125	100

องค์ประกอบของต้นทุนและผลตอบแทนทางการศึกษา

ในที่นี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ทางด้านต้นทุนทางการศึกษา และผลตอบแทนทางการศึกษา

ต้นทุนทางการศึกษา จะแบ่งออกเป็นต้นทุนส่วนบุคคล และต้นทุนทางสังคม

1. ต้นทุนส่วนบุคคล (Private Cost) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 ต้นทุนทางตรงส่วนบุคคล (Direct Private Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรส่วนตัวในการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับสถานศึกษา ประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียม เป็นต้น

2) ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา เช่น ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าที่พัก เป็นต้น

ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สังกัด สาขาวิชา ระยะเวลาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา รวมถึงรายได้ต่อเดือนของนักศึกษา และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนับแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าอาหาร ค่ายานพาหนะประจำวัน ค่าบันเทิง ค่าพักผ่อน ค่าเสื้อผ้าและเครื่องใช้อื่น ๆ ค่าตำราและอุปกรณ์การศึกษา ค่ากิจกรรมพิเศษ และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

ตอนที่ 3 รายได้ต่อเดือนของนักศึกษาและค่าใช้จ่ายโดยรวมต่อเดือนของนักศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความสัมพันธ์ทางด้านค่าเฉลี่ยพื้นฐาน หลังจากที่ได้ต้นทุนทางตรงส่วนบุคคลของนักศึกษาโดยการทำแบบสอบถามแล้ว นำมาสรุปและนำมาปรับด้วยจำนวนปี

ที่เรียนจบโดยเฉลี่ย และสัดส่วนผู้เรียนสำเร็จต่อผู้เข้าเรียนทั้งหมด เพื่อนำไปใช้ในการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลในการลงทุนทางการศึกษา (จำนวนปีที่เรียนจบโดยเฉลี่ยค่านึงถึงต้นทุนทางตรงส่วนบุคคลเฉลี่ยของทั้ง 4 ปี และสัดส่วนของผู้เรียนสำเร็จต่อผู้เข้าเรียน) โดยข้อมูลทั้งหมดได้จากสำนักทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

1.2 ต้นทุนทางอ้อมของบุคคล (Indirect Private Cost) หมายถึง ค่าเสียโอกาสที่จะมีรายได้เมื่อสำเร็จระดับมัธยมศึกษาแต่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นค่าเสียโอกาสในแง่บุคคล ซึ่งหมายถึง รายได้หลังหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุ 19 – 22 ปี โดยนำข้อมูลที่ได้จากสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย และนำมาปรับด้วยอัตราการว่างงานของปี 2542 อีกครั้ง โดยกำหนดอัตราการว่างงานโดยอ้างอิงจากสถิติแรงงาน ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

โดยข้อสมมติเหล่านี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า รูปแบบความสัมพันธ์ของรายได้ในปัจจุบันและอนาคตไม่แตกต่างกัน คุณภาพของการศึกษาไม่เปลี่ยนแปลง และโครงสร้างภาษีในปัจจุบันและอนาคตเป็นแบบเดียวกัน

2. ต้นทุนทางสังคม (Social Cost)

ในที่นี้จะวิเคราะห์ได้เพียงต้นทุนทางสังคมทางอ้อม (Indirect Social Cost) นั่นก็คือ ค่าเสียโอกาสในแง่ของสังคมจากการที่บุคคลเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีแทนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเท่านั้น เนื่องจากการศึกษาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น ผู้ศึกษารับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดโดยที่ไม่ได้งบประมาณจากรัฐบาล ซึ่งในส่วนนี้จะได้จากค่าใช้จ่ายที่คิดจากรายได้ก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและไม่ได้เข้าศึกษาต่อโดยใช้ข้อมูลจากโครงสร้างสำรวจค่าจ้างเงินเดือน ของสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย ซึ่งจะมีอัตราเงินเดือนเริ่มต้นและอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนโดยเฉลี่ยของในแต่ละหน่วยธุรกิจ และเพื่อให้ข้อมูลมีค่าใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น จะนำมาปรับด้วยอัตราการว่างงานของปี 2542 โดยอ้างอิงข้อมูลจากสถิติแรงงาน กรมแรงงานและสวัสดิการสังคม

ผลตอบแทนทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ผลตอบแทนส่วนบุคคลและผลตอบแทนทางสังคม

1. ผลตอบแทนส่วนบุคคล (Private Return) จะคำนวณรายได้หลังหักภาษีของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลในส่วนของรายได้หลังหักภาษี ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะเศรษฐศาสตร์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1.1 อัตราเงินเดือนเริ่มต้นและอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีของคณะเศรษฐศาสตร์ทุกสาขาวิชา จะแบ่งออกเป็น 3 หน่วยงานคือ หน่วยงานของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ซึ่งมีวิธีการดังนี้ ทางด้านภาครัฐบาลจะได้จากอัตราเงินเดือนเริ่มต้นของข้าราชการระดับ 3 และมีสมมติฐานที่ว่าอัตราการเพิ่มของเงินเดือนโดยเฉลี่ยปีละ 1 ขึ้นจนกระทั่งเกษียณอายุหรือ 60 ปี ในส่วนของทางด้านภาครัฐวิสาหกิจนั้น ได้จากข้อมูลอัตราเงินเดือนเริ่มต้นของรัฐวิสาหกิจและมีสมมติฐานที่ว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนโดยเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี จนกระทั่งอายุ 60 ปีเช่นกัน สำหรับทางด้านของภาคเอกชนนั้น จะหาข้อมูลอัตราเงินเดือนเริ่มต้น และอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนจาก สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย และบริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

1.1.2 เมื่อได้ข้อมูลของเงินเดือนตั้งแต่อายุ 23 ปี ถึง 60 ปีแล้ว นำเงินเดือนดังกล่าวมาหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งตั้งอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่าผู้มีเงินได้เป็นคนโสด และเพื่อให้ข้อมูลรายได้หลังหักภาษีของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มีค่าใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด จะนำรายได้หลังหักภาษีมาปรับด้วยอัตราการว่างงานของปี 2545 อีกครั้งหนึ่ง

1.1.3 สำหรับข้อมูลทางด้านของรายได้หลังหักภาษีของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจค่าจ้างเงินเดือนของสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทยที่ได้ทำการสำรวจอัตราค่าจ้างจากหน่วยธุรกิจต่าง ๆ มาปรับเฉลี่ยกับอัตราค่าจ้างของข้าราชการพลเรือนในส่วนของอัตราเงินเดือนเริ่มต้นและการเพิ่มขึ้นของเงินเดือน

1.2. เมื่อนำรายได้หลังหักภาษีที่ปรับด้วยอัตราการว่างงานในส่วนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว จะนำรายได้ดังกล่าวมาหาส่วนต่างของรายได้ระดับปริญญาตรีกับระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่อายุ 23 ปีจนถึงอายุ 60 ปี ซึ่งเป็นรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยความแตกต่างระหว่างรายได้ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีกับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะหมายถึงผลิตภาพส่วนเพิ่มขึ้น (Marginal Productivity) และนำไปใช้คำนวณหาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาต่อไป

2. ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return)

ในที่นี้ผู้วิจัยจะคิดเฉพาะรายได้ก่อนหักภาษีของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเพียงอย่างเดียวในการวัด เนื่องจากถือว่า รายได้ก่อนหักภาษี เป็นสิ่งที่แสดงถึงผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของสังคม (Marginal Social Product) ซึ่งมีวิธีการคือนำมาหาส่วนต่างของรายได้ก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้คำนวณหาอัตราผลตอบแทนทางสังคมต่อไป อย่างไรก็ตามผลตอบแทนทางสังคมได้รับยังคงมีผลประโยชน์ทางอ้อมในลักษณะต่าง ๆ อีกมากมาย อาทิ เกิดการเอื้ออำนวยผลประโยชน์ต่าง ๆ

ในสังคมเดียวกัน มีการช่วยเหลือสนับสนุนให้คนในระดับชั้นเดียวกันเข้ารับการศึกษที่สูงขึ้น ทำให้ประชากรมีคุณภาพ ซึ่งผลตอบแทนเหล่านี้เป็นผลตอบแทนทางอ้อมที่คำนวณมูลค่าเพื่อนำมาวิเคราะห์ก่อนข้างยุ่งยากมากและไม่สามารถตีมูลค่าที่แน่นอนได้ จึงไม่มีการนำมาคำนวณประกอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษานั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2545

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากกองทะเบียนนักศึกษา, สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ , สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) , เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิเช่น ทบวงมหาวิทยาลัย (www.mug.co.th), มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (www.bu.ac.th) และห้องสมุดทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดระบบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ยเบื้องต้น ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เวอร์ชัน 10.0 (Statistical Package for Social Sciences : SPSS Version 10.0)

1.2 การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลประโยชน์ของโครงการ (Cost - Benefit Analysis : CBA)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้วิธีการประเมินต้นทุน – ผลประโยชน์ของโครงการ (Cost - Benefit Analysis : CBA) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ในการลงทุนตามการวิเคราะห์แบบปรับค่าของเวลา ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return : IRR) ซึ่งเป็นอัตราที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสผลได้เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสต้นทุน ซึ่งอธิบายโดยใช้สูตรดังนี้ (Cohn & Geske. 1990 :98)

$$\sum_{t=0}^n \frac{B_t}{(1+r)^t} = \sum_{t=0}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}$$

หรือ

$$\sum_{t=0}^n \frac{(B_t - C_t)}{(1+r)^t} = 0$$

เมื่อ

B_t คือ ผลตอบแทนในปีที่ t

C_t คือ ค่าใช้จ่ายในปีที่ t

t คือ ระยะเวลาของโครงการมีค่า $0,1,2,\dots,n$

r คือ อัตราผลตอบแทน

n คือ จำนวนปี

เกณฑ์การตัดสินใจเป็นดังนี้

ถ้า $IRR >$ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง แสดงว่า คຸ້ມคຳທີ່จะดຳเนินโครงการ

ถ้า $IRR <$ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง แสดงว่า ไม่คຸ້ມคຳທີ່จะดຳเนินโครงการ

อย่างไรก็ตาม ค่าอัตราผลตอบแทนที่คำนวณได้ดังกล่าว ไม่ใช่อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่เกิดจากการศึกษา และยังมีคลาดเคลื่อนอยู่มาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงค่าดังกล่าวให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ดังนี้ (รัชนิกร การวรัตน์พิเชฐ. 2543 :29)

1) การปรับปัญหาสิ้นเปลือง (Wastage)

ในการศึกษาทุกระดับ ย่อมต้องมีปัญหาที่ผู้เรียนซ้ำชั้น (Repeater) หรือผู้ที่ออกระหว่างการศึกศึษา (dropout) ซึ่งการเรียนซ้ำชั้นเป็นการสิ้นเปลืองต้นทุน เพราะต้องใช้เวลาเรียนมากกว่าปกติ ส่วนผู้ที่ลาออกนั้น ทำให้เกิดการสูญเปล่า ซึ่งจะปรับโดยใช้สูตรอัตราการออกกลางคันและจำนวนปีที่เรียนสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 :52)

$$C_g = \frac{C_h \times Y/N}{1 - d}$$

โดย	C_g	=	ค่าใช้จ่ายต่อผู้สำเร็จการศึกษา
	C_h	=	ค่าใช้จ่ายต่อหัว
	Y	=	จำนวนปีที่เรียนสำเร็จ
	n	=	จำนวนปีตามหลักสูตร
	d	=	อัตราการออกกลางคันต่อรุ่น

2) การปรับปัญหาการว่างงาน (Unemployment)

ผู้ที่จบการศึกษาไม่ว่าระดับใดก็ตาม อาจไม่สามารถหางานทำได้ในทันทีทุกคน จะมีบางคนหางานทำไม่ได้ทันที หรือมีฉะนั้นก็ต้องใช้เวลาในการหางานทำ ในช่วงที่คนเหล่านี้ไม่มีงานทำ รายได้จะเป็นศูนย์ จึงต้องนำอัตราการว่างงานที่ทำให้รายได้ลดลงมาปรับตามระดับการศึกษาที่เรียนสำเร็จ เพื่อให้ได้ค่ารายได้ที่ถูกต้อง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ การวิเคราะห์ทางด้านต้นทุนทางการศึกษา ผลตอบแทนทางการศึกษา และการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ต้นทุนของการลงทุนทางการศึกษา จะแบ่งออกเป็นต้นทุนส่วนบุคคล และต้นทุนทางสังคม

ต้นทุนส่วนบุคคล (Private Cost) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ต้นทุนทางตรงส่วนบุคคล (Direct Private Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรส่วนตัวในการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับสถานศึกษา ประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียม ค่าInternet ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าห้องปฏิบัติการ ซึ่งได้ข้อมูลจากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าใช้จ่ายของนักศึกษาต่อคน ที่ให้กับสถาบันการศึกษา ของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ภาคปกติ ประจำปีการศึกษา 2545

ประเภท	ชั้นปีที่				
	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	รวม
ค่าเล่าเรียน	43,200	43,200	43,200	43,200	158,400
ค่าบำรุงและค่าธรรมเนียม	7,450	5,900	5,900	5,900	25,150
ค่า Internet	2,000	2,000	2,000	2,000	8,000
ค่ากระแสไฟฟ้า	1,800	1,800	1,800	1,800	6,600
ค่าห้องปฏิบัติการ	1,000	1,500	1,000	-	3,500
รวม	55,450	54,400	53,900	37,900	201,650

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าบำรุงและค่าธรรมเนียมการศึกษาสูงที่สุด เท่ากับ 55,450 บาท รองลงมาคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าใช้จ่ายส่วนนี้เท่ากับ 54,400 บาท และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เท่ากับ 53,900 บาท และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าบำรุงและค่าธรรมเนียมในการศึกษาเป็นสัดส่วนน้อยที่สุดเท่ากับ 37,900 บาท

2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา เช่น ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าที่พัก เป็นต้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งทางด้านสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพให้ความอนุเคราะห์ในการช่วยเก็บข้อมูล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอนคือ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา และ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

จากการเก็บรวบรวมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สามารถสรุปสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.8 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 39.2

ระดับชั้นปี จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีสัดส่วนสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 27.2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 23.2 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 19.77

สาขาวิชา จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมาคือ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.2 และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามีกลุ่มตัวอย่างในสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16

อายุ สำหรับทางด้านของอายุโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 19 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 21 – 22 คิดเป็นร้อยละ 32 และอายุระหว่าง 17 – 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.4 ส่วนอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนที่น้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 23–24 ปี ซึ่งมีจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 2.4

ที่พักอาศัย ในส่วนของที่อยู่ปัจจุบันของนักศึกษา ส่วนใหญ่นั้นนักศึกษาอยู่หอพัก คิดเป็นร้อยละ 54.40 รองลงมาคืออยู่ที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 26.40 และอาศัยอยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 19.20

ตาราง 4 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สาขาวิชา อายุ รายได้ต่อเดือน
ของนักศึกษา

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
	125	100
- เพศ		
ชาย	49	39.2
หญิง	76	60.8
- ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	36	28.8
ชั้นปีที่ 2	29	23.2
ชั้นปีที่ 3	34	27.2
ชั้นปีที่ 4	26	20.8
- สาขาวิชา		
เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ	61	44.8
เศรษฐศาสตร์การพัฒนาประเทศ	20	16
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	44	35.2
- อายุ		
17 – 18 ปี	38	30.4
19 – 20 ปี	44	35.2
21 – 22 ปี	40	32
23 – 24 ปี	3	2.4
- รายได้ต่อเดือนของนักศึกษา		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	43	34.4
5,001 - 10,000 บาท	75	60
10,001 – 15,000 บาท	5	4
15,001 – 20,000 บาท	2	1.6

รายได้ต่อเดือนของนักศึกษา จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ นักศึกษาที่รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.4 และนักศึกษาที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4 ส่วนนักศึกษาที่มีรายได้ 15,001–20,000 บาท มีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.6

ตอนที่ 2 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยรวมทั้งหมดของนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 125,029 บาท ทางด้านของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 133,976.5 บาท นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 130,091.5 บาท และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 135,722.5 บาท ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 5

จากตาราง 5 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,776.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.42 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,320 บาทและ 17,399 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.05 และร้อยละ 13.9 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 32,558 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.85 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 32,524.5 บาทและ 17,310 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.05 และร้อยละ 12.71 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 34,942 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.86 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,289.5 บาทและ 17,182.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.05 และร้อยละ 13.21 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัยในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 37,107.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.34 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,289.5 บาทและ 17,707.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.04 และร้อยละ 11.80 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยต่อคนต่อปีการศึกษานักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำแนกตามระดับชั้นปีและประเภทของค่าใช้จ่าย

ประเภท	ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยต่อปีการศึกษา จำแนกตามชั้นปี							
	ชั้นปี 1		ชั้นปี 2		ชั้นปี 3		ชั้นปี 4	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค่าเช่าบ้านหรือห้องพัก	31,320	25.05	32,534.5	24.28	31,289.5	24.05	37,107.5	27.34
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	31,776.50	25.42	32,558	24.30	34,942	26.86	33,979.5	25.04
ค่าเดินทางเพื่อการศึกษา	14,504	11.6	15,917	11.88	16,534	12.71	16,020	11.80
ค่าอุปกรณ์ทางการศึกษา	5,646	4.52	5,712	4.26	5,439.5	4.18	5,549.5	4.09
ค่าเครื่องแต่งกาย	9,993.50	7.98	10,569.5	7.89	9,963	7.66	9,681	7.13
ค่ากิจกรรมในคณะ	1,050	0.84	1,450	1.08	1,550	1.91	2,050	1.51
ค่ากิจกรรมร่วมชมรม	1,428	1.14	1,830	1.37	2,015	1.55	2,125	1.57
ค่ารักษาพยาบาล	4,024	3.21	6,368	4.75	3,914	3.01	3,756	2.77
ค่าบันเทิงและการพักผ่อน	17,399	13.9	17,310	12.92	17,182.5	13.21	17,707.5	13.05
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	7,887.50	6.3	9,552.5	7.13	7,447	5.72	7,746.5	5.71
รวม	125,029.5	100	133,802.5	100	130,277.5	100	135,723.5	100

ตาราง 6 แสดงต้นทุนทางตรงส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยต่อคนต่อปีการศึกษาของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำแนกตามระดับชั้นปี และประเภทของค่าใช้จ่าย

ประเภทของค่าใช้จ่ายส่วนตัว	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค่าเช่าบ้านหรือหอพัก	31,320	17.34	32,534.5	17.27	31,289.5	17.01	37,107.5	21.37
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	31,776.50	17.59	32,558	17.28	34,942	18.99	33,979.5	19.57
ค่าเดินทางเพื่อการศึกษา	14,504	8.03	1,5917	8.44	16,534	8.99	16,020	9.23
ค่าอุปกรณ์ทางการศึกษา	5,646	3.12	5,712	3.03	5,439.5	2.96	5,549.5	3.2
ค่าเครื่องแต่งกาย	9,993.50	5.53	10,569.5	5.61	9,963	5.42	9,681	5.58
ค่ากิจกรรมในคณะ	1,050	0.58	1,450	0.77	1,550	0.84	2,050	1.18
ค่ากิจกรรมร่วมชมรม	1,428	0.79	1,830	0.97	2,015	1.1	2,125	1.22
ค่ารักษาพยาบาล	4,024	2.23	6,368	3.38	3,914	2.13	3,756	2.16
ค่าบันเทิงและการพักผ่อน	17,399	9.63	17,310	9.19	17,182.5	9.34	17,707.5	10.2
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	7,887.50	4.37	9,552.5	5.07	7,447	4.05	7,746.5	4.46
ค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม	55,450	30.69	54,400	28.88	53,900	29.29	37,900	21.83
ในการศึกษา								
รวม	180,479	100	188,202	100	183,991.5	100	173,622.5	100

จากตาราง 6 พบว่า นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายทางด้านของค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงการศึกษาในสัดส่วนที่สูงที่สุด โดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 50,412.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.75 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 33,314 บาทและ 33,062.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.34 และร้อยละ 18.2 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ สรุปได้ว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพในการศึกษาเป็นเวลา 4 ปีค่าเท่ากับ 726,479 บาท

การปรับต้นทุนทางตรงส่วนบุคคล

ต้นทุนทางตรงที่คำนวณได้ดังกล่าว ไม่คำนึงถึงผู้เรียนไม่สำเร็จ และลาออก ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียต้นทุนโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้ ยังไม่ได้คิดถึงผู้ที่เรียนช้ากว่ากำหนดในหลักสูตร ซึ่งทำให้ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อที่จะให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด จึงต้องมีการปรับปรุงต้นทุน โดยใช้วิธีเดียวกับสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538) คือ

$$C_g = \frac{C_h \times Y/N}{1 - d}$$

โดย	C_g	=	ค่าใช้จ่ายต่อผู้สำเร็จการศึกษา
	C_h	=	ค่าใช้จ่ายต่อหัว
	Y	=	จำนวนปีที่เรียนสำเร็จ
	N	=	จำนวนปีตามหลักสูตร
	d	=	อัตราการออกกลางคันต่อรุ่น

จากสูตรข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตัวคูณ Y/N จะทำให้ค่าใช้จ่ายต่อผู้เรียนสำเร็จมีค่าสูงขึ้นถ้าผู้เรียนสำเร็จการศึกษาช้ากว่าที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ และจะมีค่าต่ำลงในกรณีที่ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาเร็วกว่ากำหนดของหลักสูตร ส่วนตัวหารคือ $1 - d$ เป็นสัดส่วนผู้เรียนสำเร็จต่อผู้เข้าเรียนทั้งหมด ถ้ามีนักศึกษาลาออกกลางคัน สัดส่วนดังกล่าวจะมีค่าน้อยกว่า 1 และค่าใช้จ่ายต่อผู้เรียนสำเร็จจะสูงขึ้น

ตาราง 7 แสดงระยะเวลาที่นักศึกษาคาดว่าจะใช้ศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรี

หน่วย : คน

ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรี	ชั้นปี			
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
4 ปี	33	24	28	20
4.5 ปี	3	3	4	5
5 ปี	-	-	2	3
5.5 ปี	-	-	-	-
6 ปี	-	-	-	-
อื่น ๆ	-	-	-	-
รวม	36	29	34	28

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่คาดว่าจะใช้เวลาในการศึกษา 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 84 รองลงมาจะใช้เวลาในการศึกษา 4.5 ปี คิดเป็นร้อยละ 12 และนักศึกษาที่คาดว่าจะใช้เวลาในการศึกษา 5 ปีคิดเป็นร้อยละ 4 ซึ่งจะสังเกตได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีสัดส่วนที่ใช้ในการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 นั้นสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะใช้เวลาในการศึกษาที่ปี เพราะได้ศึกษาผ่านมาแล้ว ซึ่งทำให้ทราบถึงจำนวนวิชาเรียนที่ยังเรียนไม่ผ่านหรือยังไม่ได้เรียนว่าจะต้องใช้เวลากี่ปีจึงสำเร็จหลักสูตร จะแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ยังไม่ได้ผ่านการศึกษามากหลาย ๆ วิชาเช่นเดียวกับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ทำให้คาดการณ์ว่าควรจะใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของหลักสูตรนั้น ๆ

ตาราง 8 ต้นทุนทางตรงที่ปรับตัวด้วยจำนวนปีที่เรียนจบ และสัดส่วนผู้เรียนสำเร็จต่อผู้เข้าเรียนทั้งหมด

หน่วย : คน

ต้นทุนทางตรงโดยเฉลี่ยที่ยังไม่ได้ปรับ (Ch)	จำนวนปีที่เรียนจบโดยเฉลี่ย (Y)	สัดส่วนผู้เข้าเรียนต่อผู้สำเร็จการศึกษา (1 - d)	ต้นทุนทางตรงที่ปรับแล้ว (Cg)
181619.75	4.12	0.72	259,817.13

2) ต้นทุนทางอ้อมของบุคคล (Indirect Private Cost) คือ ค่าเสียโอกาสที่จะมีรายได้เมื่อสำเร็จระดับมัธยมศึกษาแต่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผลตอบแทนที่เสียสละไปคือค่าเสียโอกาสหรือต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคล กล่าวคือ รายได้หลังหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุ 19 - 22 ปี ในงานวิจัยนี้ได้ใช้ข้อมูลอัตราเงินเดือนเฉลี่ยจากภาคเอกชนโดยได้ข้อมูลจากโครงสร้างเงินเดือนของการสำรวจ โดยสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทยและอัตราเงินเดือนของหน่วยงานข้าราชการพลเรือน เป็นเกณฑ์ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้นี้ ยังเป็นอัตราเงินเดือนก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงต้องมีการคำนวณโดยใช้วิธีการนำเงินเดือนที่ได้รับตลอดระยะเวลา 1 ปี หักลดหย่อนเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมร้อยละ 3 และหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นการเหมาร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ต่อจากนั้นนำมาหักรายการลดหย่อนส่วนบุคคลได้ 30,000 บาท เงินได้สุทธิจะนำมาคำนวณกับอัตราภาษีเป็นขั้น ๆ ไปตามแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.91) โดยจะใช้อัตราภาษีในปีภาษี 2546 เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ซึ่งมีวิธีการดังนี้

ตาราง 9 แสดงอัตราภาษีแบบก้าวหน้า

ขั้นเงินได้สุทธิ	อัตราภาษี
1 - 100,000	80,000 แรกยกเว้นภาษี 20,000 หลังเสียภาษี 5 %
100,001 - 500,000	10%
500,001 - 1,000,000	20%
1,000,001 - 4,000,000	30%
4,000,000 บาทขึ้นไป	37%

แต่เนื่องจากรายได้พึงประเมินหรือรายได้ก่อนหักภาษีใน 4 ปีแรกของนักศึกษาเมื่อคำนวณเงินได้สุทธิโดยหักค่าใช้จ่ายและรายการลดหย่อนแล้ว เงินได้สุทธิมีค่าไม่ถึง 80,000 บาท จึงไม่ต้องนำรายได้มาหักภาษี ดังนั้น ใน 4 ปีแรกค่าเสียโอกาสส่วนบุคคลและค่าเสียโอกาสส่วนสังคมจึงมีค่าเท่ากัน

การปรับปรุงต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคล

ผู้ที่สำเร็จการศึกษา และต้องการที่จะทำงาน ไม่สามารถหางานทำได้ทุกคนเสมอไป จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจำนวนหนึ่งที่ว่างงาน หรือหางานทำไม่ได้ ซึ่งผลของการว่างงานทำ

ให้รายได้ที่ได้รับนั้นต่ำลง อันจะทำให้ต้นทุนทางอ้อมลดลงเช่นกัน ดังนั้น จึงต้องมีการปรับปรุงต้นทุนทางอ้อม เพื่อให้ค่าที่คำนวณออกมามีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด โดยมีสูตรดังนี้

ต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลที่ปรับแล้ว = ต้นทุนทางอ้อมที่คำนวณได้ X อัตราการมีงานทำ

ตาราง 10 แสดงต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อปีของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ปีที่	ต้นทุนทางอ้อมที่ยังไม่ได้ปรับ	ต้นทุนทางอ้อมที่ปรับด้วยอัตราการมีงานทำ
1	53,886.72	51,531.87
2	55,810.40	53,466.36
3	57,803.76	55,722.82
4	59,871.01	57,895.27
รวม	227,371.89	218,616.32

นำต้นทุนทางอ้อมที่ปรับด้วยอัตราการว่างงานแล้วมาปรับด้วยอัตราดอกเบี้ย เพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบันของอายุ 22 ปี โดยใช้สูตร $F = P(1+i)^n$ ซึ่งแสดงในตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 แสดงต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อปีปรับด้วยอัตราการว่างงานและอัตราดอกเบี้ยของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ปีที่	ต้นทุนทางอ้อมที่ปรับด้วยอัตราการว่างงาน	ต้นทุนทางอ้อมที่ปรับด้วยอัตราดอกเบี้ย
1	51,531.87	62,353.56
2	53,466.36	59,882.32
3	55,722.82	59,066.19
4	57,895.27	59,377.39
รวม	218,616.32	240,679.47

ต้นทุนทางสังคม (Social Cost)

ในที่นี้จะวิเคราะห์ได้เพียงต้นทุนทางสังคมทางอ้อม (Indirect Social Cost) ซึ่งหมายถึงรายได้ที่รัฐหรือสังคมสูญเสียไปเนื่องจากบุคคลเข้ารับการศึกษาต่อ เพราะถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่ไปศึกษาต่อแต่เข้าทำงานทันทีเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา นั่นก็คือ ค่าเสียโอกาสในแง่ของสังคมจากการที่บุคคลเข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาตรีแทนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เนื่องจากการศึกษาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น ผู้ศึกษารับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดโดยที่ไม่ได้งบประมาณจากรัฐบาล ซึ่งในส่วนนี้จะได้จากค่าใช้จ่ายที่คิดจากรายได้ก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและไม่ได้เข้าศึกษาต่อโดยใช้ข้อมูลจากโครงสร้างสำรวจค่าจ้างเงินเดือนของสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย (PMAT) และเงินเดือนข้าราชการ รวมไปถึงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศโดยนำมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งจะมีอัตราเงินเดือนเริ่มต้นและอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนโดยเฉลี่ยของแต่ละหน่วยธุรกิจ แต่เนื่องจากรายได้พึงประเมินหรือรายได้ก่อนหักภาษีใน 4 ปีแรกของนักศึกษาเมื่อคำนวณเงินได้สุทธิโดยหักค่าใช้จ่ายและรายการลดหย่อนแล้ว เงินได้สุทธิมีค่าไม่ถึง 80,000 บาท จึงไม่ต้องนำรายได้มาหักภาษี ดังนั้น ใน 4 ปีแรกต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลและต้นทุนทางอ้อมทางสังคมจึงมีค่าเท่ากัน

ผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

ผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษา เป็นผลผลิตของการศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นกับตัวผู้รับการศึกษาเอง ครอบครัวของผู้ศึกษา ผู้ใกล้ชิด และสังคม เช่น รายได้สูงขึ้น ความสามารถมากขึ้น ความมีหน้าที่เกียรติในสังคม ประสิทธิภาพการผลิตในสังคมสูงขึ้น เป็นต้น ผลตอบแทนบางอย่างสามารถวัดค่าออกมาเป็นตัวเลขได้ แต่ผลตอบแทนบางอย่างไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้ โดยงานวิจัยนี้ จะเน้นการศึกษาผลตอบแทนของการศึกษาที่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้ และผลตอบแทนของการศึกษานั้นจะคิดเฉพาะรายได้ของบุคคลโดยไม่รวมรายได้พิเศษอื่นๆ โดยถือว่า รายได้นั้นเป็นสิ่งที่แสดงผลิตผล (Productivity) ของบุคคล โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติที่ว่า ตลาดแรงงานอยู่ในภาวะแข่งขันสมบูรณ์ ซึ่งตามทฤษฎีกล่าวไว้ว่า จะทำให้ค่าจ้างเท่ากับผลิตภาพหน่วยสุดท้าย (Marginal Productivity) เนื่องจากการศึกษาที่เพิ่มขึ้นและส่งผลให้บุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้น ผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ผลตอบแทนส่วนบุคคล (Private Benefit) คือผลประโยชน์ที่ผู้เข้ารับการศึกษารับจากการลงทุนทางการศึกษา โดยจะคำนวณจากรายได้หลังหักภาษี เนื่องจากเป็นรายได้ที่ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับไปจริง ๆ ดังนั้นจึงใช้รายได้หลังหักภาษีแล้ว ซึ่งมีวิธีในการคำนวณโดยแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ ภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน โดยทางด้านของทางรัฐบาลจะคำนวณโดยใช้ค่าเฉลี่ยเงินเดือนข้าราชการพลเรือน และกำหนดให้อัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้นปีละ 1 ขึ้นจนกระทั่งอายุ 60 ปี สำหรับทางด้านรัฐวิสาหกิจนั้น จะมีการคำนวณโดยใช้อัตราเงินเดือน

รัฐวิสาหกิจและมีการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเดือนปีละ 1 ขั้นจนกระทั่งอายุ 60 ปีเช่นกัน ในส่วนของทางภาคเอกชนนั้นจะใช้อัตราเงินเดือนเริ่มต้นโดยเฉลี่ยหลาย ๆ บริษัท ซึ่งข้อมูลนี้ได้มาจากสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย และในส่วนของการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนโดยเฉลี่ยปีละ 6.03 โดยได้ข้อมูลการปรับอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 จากการสำรวจของสำนักวิชาการศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด ดังตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบการปรับอัตราค่าจ้างประจำปีโดยเฉลี่ยปี 2541 – 2545

หน่วย : ร้อยละ

ปีที่ทำการสำรวจ	อัตราปรับค่าจ้างประจำปี
2541	6.5
2542	6.04
2543	6.53
2544	5.75
2545	5.32

ที่มา: สำนักวิชาการศูนย์กฎหมายธุรกิจ บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด, 2545.

เมื่อคำนวณรายได้ทั้งหมดทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนแล้ว นำรายได้ดังกล่าวมาหักภาษี ซึ่งมีวิธีการคำนวณโดยใช้วิธีการนำเงินเดือนที่ได้รับตลอดระยะเวลา 1 ปี ให้หักค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นการเหมาจ่ายร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท และสามารถหักลดหย่อนส่วนบุคคลได้ 30,000 บาท เงินได้สุทธิในส่วนที่ไม่เกิน 80,000 บาท จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี ส่วนที่เกิน 80,000 บาทจะนำมาคำนวณกับอัตราภาษีเป็นขั้นๆ ตามแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2546 (ภ.ง.ด. 91) แสดงในตาราง 9

ผลตอบแทนส่วนสังคม (Social Benefit) จะใช้รายได้ก่อนหักภาษีเป็นเครื่องวัด เนื่องจากเราถือว่ารายได้ก่อนหักภาษี เป็นสิ่งที่แสดงถึงผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของสังคม (Marginal social Product) ซึ่งคำนวณโดยใช้อัตราเงินเดือนและการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เหมือนกับการคำนวณผลตอบแทนส่วนบุคคล เพียงแต่ไม่ต้องนำรายได้ไปหักภาษี ซึ่งจะได้ผลประโยชน์ทางตรงส่วนสังคมต่อคน โดยแยกออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ ผลประโยชน์ทางตรงส่วนสังคมเริ่มต้นต่อคนต่อปีในภาครัฐบาลเท่ากับ 76,320 บาท ภาครัฐวิสาหกิจเท่ากับ 94,740 บาทและ ภาคเอกชนมีค่าเท่ากับ 110,544 บาท

ตาราง 13 แสดงการประมาณการรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีก่อนหักภาษีของบัณฑิตที่ทำงานรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
23	76,320	94,740.00	110,544.00
24	80,400	100,424.40	122,897.30
25	84,480	106,449.86	130,308.00
26	88,560	112,836.86	138,165.60
27	93,360	119,607.07	146,497.00
28	98,280	126,783.49	155,331.00
29	103,320	134,390.50	164,696.80
30	108,480	142,453.93	174,627.60
31	114,720	151,001.17	185,157.60
32	120,960	160,061.24	196,322.60
33	127,200	169,664.91	208,160.60
34	133,440	179,884.81	220,712.50
35	141,120	190,635.49	234,021.40
36	148,800	202,073.62	248,133.10
37	156,480	214,198.04	263,096.10
38	164,160	227,049.92	278,961.10
39	173,520	240,672.92	295,783.00
40	182,880	255,113.29	313,618.90
41	192,240	270,420.09	332,530.00
42	201,60	286,645.30	352,581.10
43	213,120	303,844.01	373,842.30
44	224,640	322,074.66	396,384.70
45	236,160	341,399.13	420,287.20
46	247,680	361,883.08	445,630.10
47	259,200	383,596.07	472,501.10
48	270,720	406,611.83	500,933.00

ตาราง 13 (ต่อ)

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
49	282,240	431,008.54	531,202.70
50	293,760	456,869.05	563,234.30
51	305,520	484,281.20	597,197.40
52	317,760	513,338.07	633,209.00
53	330,120	544,138.35	671,391.30
54	342,960	576,786.65	711,876.50
55	363,240	611,393.85	754,802.10
56	377,160	648,077.49	800,317.00
57	391,080	686,962.13	848,576.30
58	405,000	728,179.86	899,745.60
59	418,920	771,870.65	954,000.30
60	432,840	818,182.89	1,011,526.20

ที่มา . จากการคำนวณ

ตาราง 14 แสดงการประมาณการรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีหลังหักภาษีและประกันสังคมของ
บัณฑิตที่ทำงานรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
23	76,320	94,740	106,122.24
24	80,400	100,424.40	117,981.40
25	84,480	106,449.86	125,095.70
26	88,560	112,836.86	132,638.90
27	93,360	119,607.07	140,637.10
28	98,280	126,783.49	149,117.70
29	103,320	134,390.50	158,109.00
30	108,480	142,453.93	167,642.50
31	114,720	151,001.17	177,559.76
32	120,960	160,061.24	188,166.47
33	127,200	169,664.91	198,864.58
34	133,440	179,352.57	210,161.22
35	141,120	189,571.94	222,139.22
36	148,800	199,866.26	234,839.79
37	156,480	210,778.24	248,306.45
38	164,160	222,344.93	262,585.00
39	173,344	234,605.63	277,724.69
40	182,236	247,601.96	293,777.03
41	191,127.20	261,378.08	310,797.01
42	199,598.00	275,980.77	328,843.02
43	210,023.60	291,459.61	347,978.04
44	220,449.20	307,867.19	368,266.21
45	230,874.80	325,259.22	389,778.50
46	241,300.40	343,694.77	412,587.08
47	251,726.00	363,236.46	436,770.96
48	262,151.60	383,950.65	462,413.72

ตาราง 14 (ต่อ)

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
49	272,577.20	405,907.69	489,602.40
50	283,002.80	429,182.15	518,430.90
51	293,645.60	453,853.08	548,997.69
52	304,722.80	480,004.26	581,408.14
53	315,908.60	507,724.52	615,772.16
54	327,528.80	537,107.99	656,746.21
55	345,882.20	568,254.47	691,081.70
56	358,479.80	601,269.74	727,493.59
57	371,077.40	642,569.71	766,101.06
58	383,675.00	675,543.89	807,036.45
59	396,472.60	710,496.52	850,440.21
60	408,870.20	747,546.31	896,460.96

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : การคิดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่าเป็นคนโสด เงินเดือนที่ได้รับตลอดระยะเวลา 1 ปี ให้หักค่าใช้จ่ายเหมารวม ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท และสามารถหักลดหย่อนส่วนบุคคลได้ 30,000 บาท หักลดหย่อนเข้ากองทุนประกันสังคมร้อยละ 4 ของเงินเดือนตลอด 1 ปี แต่ไม่เกิน 7,200 บาท และนำเงินที่ได้มาคิดอัตราภาษีตามตารางที่ 9

ตาราง15 แสดงการประมาณการรายได้ก่อนหักภาษีโดยเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีรายได้ก่อนหักภาษีของการทำงานใน

หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน

อายุ	มัธยมศึกษาปลาย (บาท)	หน่วยงานราชการ (บาท)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (บาท)	หน่วยงานเอกชน (บาท)
23	64,431.67	76,320	94,740	110,544.00
24	66,565.06	80,400	100,424.40	122,897.30
25	68,769.38	84,480	106,449.86	130,308.00
26	71,048.42	88,560	112,836.86	138,165.60
27	73,406.13	93,360	119,607.07	146,497.00
28	75,846.72	98,280	126,783.49	155,331.00
29	78,374.59	103,320	134,390.50	164,696.80
30	80,994.38	108,480	142,453.93	174,627.60
31	83,710.99	114,720	151,001.17	185,157.60
32	86,529.55	120,960	160,061.24	196,322.60
33	89,455.91	127,200	169,664.91	208,160.60
34	92,424.56	133,440	179,884.81	220,712.50
35	95,652.74	141,120	190,635.49	234,021.40
36	98,936.36	148,800	202,073.62	248,133.10
37	102,352.12	156,480	214,198.04	263,096.10

ตาราง 15 (ต่อ)

อายุ	มัธยมศึกษาปลาย (บาท)	หน่วยงานราชการ (บาท)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (บาท)	หน่วยงานเอกชน (บาท)
38	105,907.04	164,160	227,049.92	278,961.10
39	109,608.51	173,520	240,672.92	295,783.00
40	113,464.35	182,880	255,113.29	313,618.90
41	117,482.75	192,240	270,420.09	332,530.00
42	121,672.38	201,600	286,645.30	352,581.10
43	126,042.33	213,120	303,844.01	373,842.30
44	130,602.21	224,640	322,074.66	396,384.70
45	135,362.10	236,160	341,399.13	420,287.20
46	140,322.67	247,680	361,883.08	445,630.10
47	145,525.61	259,200	383,596.07	472,501.10
48	150,951.23	270,720	406,611.83	500,933.00
49	156,623.46	282,240	431,008.54	531,202.70
50	162,554.89	293,760	456,869.05	563,234.30
51	168,759.31	305,520	484,281.20	597,197.40
52	175,251.25	317,760	513,338.07	633,209.00

ตาราง 15 (ต่อ)

อายุ	มัธยมศึกษาปลาย (บาท)	หน่วยงานราชการ (บาท)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (บาท)	หน่วยงานเอกชน (บาท)
53	182046.00	330,120	544,138.35	671,391.30
54	189,159.67	342,960	576,786.65	711,876.50
55	196,609.22	363,240	611,393.85	754,802.10
56	204,412.54	377,160	648,077.49	800,317.00
57	212,588.43	391,080	686,962.13	848,576.30
58	221,156.71	405,000	728,179.86	899,745.60
59	230,138.37	418,920	771,870.65	954,000.30
60	239,555.09	432,840	818,182.89	1,011,526.20

ที่มา : จากการคำนวณ

ตาราง16 แสดงการประมาณการรายได้หลังหักภาษีโดยเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปลายเปรียบเทียบกับรายได้หลังหักภาษีของการทำงานใน

หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน

อายุ	มัธยมศึกษาปลาย (บาท)	หน่วยงานราชการ (บาท)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (บาท)	หน่วยงานเอกชน (บาท)
23	61,854.40	76,320	94,740.00	106,122.24
24	63,902.46	80,400	100,424.40	117,981.40
25	66,018.61	84,480	106,449.86	125,095.70
26	68,206.48	88,560	112,836.86	132,638.90
27	70,469.89	93,360	119,607.07	140,637.10
28	72,812.85	98,280	126,783.49	149,117.70
29	75,239.61	103,320	134,390.50	158,109.00
30	77,754.61	108,480	142,453.93	167,642.50
31	80,362.55	114,720	151,001.17	177,559.76
32	83,068.37	120,960	160,061.24	188,166.47
33	85,877.29	127,200	169,664.91	198,864.58
34	88,794.78	133,440	179,352.57	210,161.22
35	91,826.63	141,120	189,571.94	222,139.22
36	94,978.91	148,800	199,866.26	234,839.79

ตาราง 16 (ต่อ)

อายุ	มัธยมศึกษาปลาย (บาท)	หน่วยงานราชการ (บาท)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (บาท)	หน่วยงานเอกชน (บาท)
37	98,258.04	156,480	210,778.24	248,306.45
38	101,670.75	164,160	222,344.93	262,585.00
39	105,224.17	173,344	234,605.63	277,724.69
40	108,925.77	182,236	247,601.96	293,777.03
41	112,783.44	191,127.20	261,378.08	310,797.01
42	116,805.48	199,598.00	275,980.77	328,843.02
43	121,000.64	210,023.60	291,459.61	347,978.04
44	125,378.12	220,449.20	307,867.19	368,266.21
45	129,947.62	230,874.80	325,259.22	389,778.50
46	134,719.36	241,300.40	343,694.77	412,587.08
47	139,704.11	251,726.00	363,236.46	436,770.96
48	144,913.18	262,151.60	383,950.65	462,413.72
49	150,358.52	272,577.20	405,907.69	489,602.40
50	156,052.69	283,002.80	429,182.15	518,430.90
51	162,008.94	293,645.60	453,853.08	548,997.69

ตาราง (ต่อ)

อายุ	มัธยมศึกษาปลาย (บาท)	หน่วยงานราชการ (บาท)	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (บาท)	หน่วยงานเอกชน (บาท)
52	168,241.20	304,722.80	480,004.26	581,408.14
53	180,873.70	315,908.60	507,724.52	615,772.16
54	187,703.70	327,528.80	537,107.99	656,746.21
55	194,408.30	345,882.20	568,254.47	691,081.70
56	201,431.28	358,479.80	601,269.74	727,493.59
57	208,789.58	371,077.40	642,569.71	766,101.06
58	216,501.04	383,675.00	675,543.89	807,036.45
59	224,584.44	396,472.60	710,496.52	850,440.21
60	233,059.58	408,870.20	747,546.31	896,460.96

ที่มา : จากการค้าผ่าน

การคำนวณอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

ในงานวิจัยครั้งนี้ เราคำนวณผลตอบแทนทางการศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลและผลตอบแทนทางสังคม โดยการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคล (Private Rate of Return) และอัตราผลตอบแทนภายในส่วนสังคม (Social Rate of Return) โดยเป็นการหาอัตราส่วนลด ระหว่างผลต่างของรายได้ก่อนและหลังหักภาษีเท่ากับต้นทุนในการลงทุนทางการศึกษา โดยใช้สมการดังต่อไปนี้

$$\sum_{t=0}^n \frac{B_t}{(1+r)^t} = \sum_{t=0}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}$$

หรือ

$$\sum_{t=0}^n \frac{(B_t - C_t)}{(1+r)^t} = 0$$

เมื่อ

- B_t คือ ผลตอบแทนในปีที่ t
- C_t คือ ค่าใช้จ่ายในปีที่ t
- t คือ ระยะเวลาของโครงการมีค่า $0,1,2,\dots,n$
- r คือ อัตราผลตอบแทน
- n คือ จำนวนปี

เกณฑ์การตัดสินใจเป็นดังนี้

ถ้า $IRR >$ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง แสดงว่า คำนึงค่าที่จะดำเนินโครงการ

ถ้า $IRR <$ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง แสดงว่า ไม่คำนึงค่าที่จะดำเนินโครงการ

ตาราง 17 แสดงผลต่างรายได้ก่อนหักภาษีของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีกับระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายปรับตัวด้วยอัตราการว่างงานต่อคนต่อปี

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
23	13,908.09	31,618.18	42,561.75
24	15,861.73	35,114.39	51,994.73
25	17,749.89	38,873.04	56,800.23
26	195,69.10	42,910.32	61,949.24
27	22,007.93	47,243.43	67,462.97
28	24,485.64	51,890.61	73,364.10
29	26,998.17	56,871.22	79,675.56
30	29,541.24	62,205.81	86,423.60
31	33,033.32	67,916.21	93,833.78
32	36,431.29	74,025.56	101,966.90
33	39,730.14	80,558.45	110,648.04
34	42,924.59	87,540.96	119,911.07
35	47,393.61	95,000.77	129,792.03
36	51,746.83	102,967.28	140,329.12
37	55,978.09	111,471.68	151,562.65
38	60,080.91	120,547.06	163,535.08
39	65,663.71	130,228.55	176,292.16
40	71,104.03	140,553.45	189,881.77
41	76,394.30	151,561.33	204,355.03
42	81,526.54	163,294.59	219,766.35
43	88,569.08	175,796.59	236,174.60
44	95,436.33	189,115.85	253,639.45
45	102,118.95	203,302.17	272,227.41
46	108,607.13	218,408.83	292,005.72
47	114,890.52	234,492.36	313,048.45
48	120,958.22	251,612.79	335,434.01

ตาราง 17 (ต่อ)

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
49	126,798.77	269,833.77	359,243.90
50	132,400.07	289,222.90	384,566.34
51	137,980.15	309,851.89	411,493.82
52	143,756.35	331,796.84	440,126.47
53	149,289.74	355,059.83	464,140.29
54	154,795.38	379,610.36	496,225.70
55	167,131.34	405,721.34	530,334.51
56	173,012.29	433,488.61	566,592.65
57	178,535.02	463,013.86	605,131.29
58	183,680.48	494,404.99	646,090.39
59	188,428.59	527,776.53	689,618.71
60	192,758.22	563,250.00	735,873.71

ตาราง 18 แสดงผลต่างรายได้หลังหักภาษีของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีกับระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายปรับตัวด้วยอัตราการว่างงานต่อคนต่อปี

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
23	13,908.09	31,618.18	30,968.55
24	15,861.63	35,114.39	32,010.56
25	17,749.89	38,873.04	33,341.35
26	19,569.10	42,910.32	34,976.28
27	22,007.93	47,243.43	36,931.53
28	24,485.64	51,890.61	39,224.14
29	26,998.17	56,871.22	41,872.05
30	29,541.24	62,205.81	44,894.18
31	33,033.32	67,916.71	56,822.04
32	36,431.29	74,025.56	52,863.93
33	39,730.14	80,558.45	48,928.58
34	42,924.59	87,067.69	45,017.25
35	47,393.61	93,978.21	65,550.87
36	51,746.83	100,844.99	70,643.54
37	55,978.09	108,183.67	76,240.44
38	60,080.91	116,023.39	82,368.45
39	65,494.49	124,395.09	89,055.80
40	70,484.85	133,331.61	96,332.27
41	75,324.39	142,867.80	104,229.18
42	79,601.69	153,040.67	112,779.55
43	85,592.02	163,889.49	122,018.14
44	91,407.04	175,455.94	131,981.56
45	97,037.45	187,784.29	146,612.70
46	102,473.40	200,921.50	162,310.32
47	107,704.57	214,917.42	178,854.73
48	112,720.05	229,824.96	196,290.96

ตาราง 18 (ต่อ)

อายุ (ปี)	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน
49	117,508.37	245,700.30	214,666.47
50	122,057.45	262,603.05	210,935.47
51	126,563.28	280,596.47	227,613.91
52	131,221.60	299,663.16	245,389.64
53	138,859.01	320,282.34	264,321.05
54	140,147.31	341,649.32	304,268.09
55	151,347.17	365,149.21	322,878.79
56	156,706.94	390,139.75	342,689.59
57	161,744.32	422,773.31	363,764.33
58	166,442.15	447,062.41	386,170.26
59	170,782.37	472,896.10	409,978.18
60	174,745.95	500,369.49	435,262.69

ที่มา : จากการคำนวณ

	อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล	อัตราผลตอบแทนทางสังคม
IRR _{ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานราชการ}	3.82	13.40
IRR _{ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ}	7.66	22.45
IRR _{ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน}	9.42	28.17

ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา โดยวิธีการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ อัตราผลตอบแทนภายในของผู้ทำงานราชการ อัตราผลตอบแทนภายในของผู้ทำงานรัฐวิสาหกิจ และอัตราผลตอบแทนภายในของผู้ที่ทำงานในหน่วยงานของเอกชน ซึ่งแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 19 แสดงอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาคณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ประเภทของหน่วยงาน	อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล
ผู้ทำงานในหน่วยงานราชการ	3.82
ผู้ทำงานอยู่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	7.66
ผู้ทำงานอยู่ในหน่วยงานของเอกชน	9.42
ค่าเฉลี่ย	6.97

ตาราง 20 แสดงอัตราผลตอบแทนส่วนสังคมของการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาคณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ประเภทของหน่วยงาน	อัตราผลตอบแทนส่วนสังคม
ผู้ทำงานในหน่วยงานราชการ	13.40
ผู้ทำงานอยู่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	22.45
ผู้ทำงานอยู่ในหน่วยงานของเอกชน	28.17
ค่าเฉลี่ย	21.34

จากการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในส่วนของอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล พบว่า อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 6.97 โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กล่าวคือ หากทำงานในส่วนของการราชการ มีอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลร้อยละ 3.82 ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ มีอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลร้อยละ 7.66 และสำหรับผู้ทำงานอยู่ในหน่วยงาน

ของเอกชน มีอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลร้อยละ 9.42 และหากมองทางด้านของอัตราผลตอบแทนทางสังคม จากงานวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนส่วนสังคมโดยเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 21.34 โดยแบ่งออกเป็น ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานราชการ มีอัตราผลตอบแทนทางสังคมร้อยละ 13.40 ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีอัตราผลตอบแทนทางสังคมร้อยละ 22.45 และผู้ที่ทำงานในหน่วยงานของเอกชน มีอัตราผลตอบแทนทางสังคมร้อยละ 28.17

หากพิจารณาอัตราผลตอบแทนภายในของการลงทุนทางการศึกษาโดยเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ซึ่งมีค่าประมาณร้อยละ 2.0 จะพบว่า การลงทุนทางการศึกษาในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ให้ประโยชน์มากกว่าการลงทุนโดยการฝากเงินประจำ 1 ปีกับธนาคาร อย่างไรก็ตาม อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดต่าง ๆ กล่าวคือ

1. ในงานวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาผลตอบแทนในส่วนของเงินเดือนเพียงอย่างเดียวไม่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ เช่น สวัสดิการต่าง ๆ เงินโบนัส ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรม รายได้พิเศษ ค่าล่วงเวลาในการทำงาน ตลอดจนไม่ได้รวมถึงผลประโยชน์ทางด้านจิตใจที่เป็นผลตอบแทนทางอ้อมจากการศึกษามาตีค่าเป็นตัวเงิน ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในสภาวะเศรษฐกิจฝืดตัว อัตราเงินเดือนและอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือน โดยเฉพาะในหน่วยงานของเอกชนจึงมีค่าต่ำเมื่อเทียบกับช่วงสภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง ทำให้ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นมีน้อยกว่า สำหรับหน่วยงานราชการ ซึ่งมีสวัสดิการมากมาย อาทิเช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น รวมไปถึงรัฐวิสาหกิจ ในส่วนนี้ไม่ได้นำมาคิด และข้อจำกัดทางด้านข้อสมมติที่ว่า อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนโดยเฉลี่ยปีละ 1 ขึ้นจนกระทั่งเกษียณอายุ อาจทำให้อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงมีค่าต่ำลง

2. การหารายได้หลังหักภาษีของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ผู้มีเงินได้เป็นคนโสด ซึ่งมีค่าใช้จ่ายหักลดหย่อนได้น้อยกว่าผู้ที่มีครอบครัว ทำให้ภาระภาษีมีมากกว่าความเป็นจริง

การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษากับงานวิจัยอื่น

อัตราผลตอบแทนในการลงทุนทางการศึกษาของระดับอุดมศึกษาของ มาร์ค บลาวก์ (Mark Blaug. 1970) เท่ากับร้อยละ 11 สำหรับงานวิจัยของ ดนัย สถิตินาวุธ (2520) ศึกษาผลตอบแทนภายในส่วนบุคคลในมหาวิทยาลัยเอกชน กรณีวิทยาลัยการค้ามีค่าเท่ากับร้อยละ 22.76 ทางด้านงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สุภาพร โกเฮงกุล. 2539) ทำการศึกษาอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลในระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เท่ากับร้อยละ 18.77 และ สำหรับอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลสถาบันราชภัฏมามีค่าร้อยละ ทางด้านงานวิจัยของนุศรา จังพล ศึกษาผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาคณะนิติศาสตร์

ในมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 – 2540 สรุปได้ว่า อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลในหน่วยงานภาครัฐ มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9.30 หน่วยงานภาคเอกชน มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 26.24 และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9.24

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลและอัตราผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลในหน่วยงานภาครัฐ มีค่าร้อยละ 5.01 หน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีค่าร้อยละ 9.86 และหน่วยงานภาคเอกชน มีค่าร้อยละ 11.14 สำหรับอัตราผลตอบแทนทางสังคมในหน่วยงานภาครัฐ มีค่าร้อยละ 13.40 หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าร้อยละ 24.45 และหน่วยงานของเอกชน มีค่าร้อยละ 28.17

ถึงแม้ว่าอัตราผลตอบแทนภายในของงานวิจัยครั้งนี้ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ทั้งนี้สถาบันที่ทำการวิจัยคือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ทำให้มีต้นทุนส่วนบุคคลในการศึกษาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับงานวิจัยที่ทำการศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบกับการศึกษาอัตราผลตอบแทนดังกล่าวอยู่ในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ซึ่งเกิดผลกระทบต่อการจ้างงานและอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือน ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้จึงมีค่าน้อยกว่าเมื่อเทียบกับงานวิจัยอื่น

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนทางการศึกษา โดยศึกษาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล (Private Rate of Return) และอัตราผลตอบแทนทางสังคม (Social Rate of Return) ของการลงทุนทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและนักศึกษา เพื่อการวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนการตัดสินใจที่จะเข้ารับการศึกษต่อในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน รวมไปถึงจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนทางการศึกษาของนักศึกษา นำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2545 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 627 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และใช้สัดส่วนในการสุ่มร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 125 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับทำการศึกษานั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2545

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากกองทะเบียนนักศึกษา, สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.), บริษัท ศูนย์กฎหมายอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย, เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิเช่น ทบวงมหาวิทยาลัย (www.mug.co.th), มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (www.bu.ac.th) และห้องสมุดทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2545

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดระบบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ยเบื้องต้น ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เวอร์ชัน 10.0 (Statistical Package for Social Sciences : SPSS Version 10.0)

2. การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลประโยชน์ของโครงการ (Cost - Benefit Analysis : CBA)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้วิธีการประเมินต้นทุน – ผลประโยชน์ของโครงการ (Cost - Benefit Analysis : CBA) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจในการลงทุนตามการวิเคราะห์แบบปรับค่าของเวลา ซึ่งเปรียบเทียบทั้งทางด้านต้นทุนและผลตอบแทน โดยใช้อัตราผลตอบแทนภายใน (Rate of Return : IRR) ในการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

สามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ต้นทุนทางการศึกษา และ อัตราผลตอบแทนทางการศึกษา

1. ต้นทุนทางการศึกษา

จากการวิเคราะห์ สรุปได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่ให้กับสถานศึกษา สำหรับชั้นปีที่ 1 จำนวน 55,450 บาท ชั้นปีที่ 2 จำนวน 54,400 บาท นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีจำนวน 53,900 บาท และชั้นปีที่ 4 จำนวน 37,900 บาท โดยเฉลี่ยแล้ว ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับสถานศึกษาเฉลี่ยต่อปีจำนวน 50,412.5 บาท รวมทั้ง 4 ชั้นปีเป็นเงินทั้งสิ้น 201,650 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยรวมทั้งหมดของนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 125,028.5 บาท ทางด้านของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 133,801.5 บาท นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 130,276.5 บาท และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยต่อปี 135,722.5 บาท ตามลำดับ นัก

ศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,776.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.42 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,320 บาทและ 17,399 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.05 และร้อยละ 13.9 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 32,558 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.85 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 32,524.5 บาทและ 17,310 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.05 และร้อยละ 12.71 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 34,942 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.86 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,289.5 บาทและ 17,182.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.05 และร้อยละ 13.21 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัยในสัดส่วนสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 37,107.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.34 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมด รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม และค่าบันเทิงและการพักผ่อน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 31,289.5 บาทและ 17,707.5 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.04 และร้อยละ 11.80 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดในการศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 524,819 บาท หลังจากนั้นนำมาปรับตัวอัตราค่ากลางคันและจำนวนปีที่เรียนสำเร็จ รวมทั้งมูลค่าปัจจุบัน ทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายส่วนตัว มีค่าเท่ากับ 837,618.50 บาท สำหรับต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลนั้น ค่าเสียโอกาสที่จะมีรายได้เมื่อสำเร็จระดับมัธยมศึกษาแต่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผลตอบแทนที่เสียสละไปคือค่าเสียโอกาสหรือต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคลกล่าวคือ รายได้หลังหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุ 19 – 22 ปี ในงานวิจัยนี้ได้ใช้ข้อมูลอัตราเงินเดือนเฉลี่ยจากภาคเอกชนโดยได้ข้อมูลจากโครงสร้างเงินเดือนของการสำรวจ โดยสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทยและอัตราเงินเดือนของหน่วยงานข้าราชการพลเรือน ซึ่งจะมีอัตราเงินเดือนเริ่มต้นโดยเฉลี่ยที่ 4,677.67 บาท ดังนั้นต้นทุนทางอ้อมทั้ง 4 ชั้นปี มีค่าเท่ากับ 240,679.47 บาท

สำหรับต้นทุนทางสังคม ในที่นี้หมายถึง รายได้ที่รัฐหรือสังคมสูญเสียไปเนื่องจากบุคคลเข้ารับการศึกษาต่อ เพราะถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่ไปศึกษาต่อแต่เข้าทำงานทันทีเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา นั่นก็คือ ค่าเสียโอกาสในแง่ของสังคมจากการที่บุคคลเข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาตรีแทนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เนื่องจากการศึกษาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น ผู้ศึกษารับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดโดยที่ไม่ได้งบประมาณ

จากรัฐบาล ซึ่งในส่วนนี้จะได้จากค่าใช้จ่ายที่คิดจากรายได้ก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จการศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและไม่ได้เข้าศึกษาต่อโดยใช้ข้อมูลจากโครงสร้างสำรวจค่าจ้างเงิน
เดือนของสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทยปรับเฉลี่ยกับอัตราค่าจ้างของหน่วยงาน
ของรัฐ รวมทั้งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งจะมีอัตราเงินเดือนเริ่มต้นโดยเฉลี่ยที่ 4,677.67 บาท ซึ่ง
ต้นทุนทางอ้อมทางสังคมทั้ง 4 ชั้นปี มีค่าเท่ากับ 240,679.47 บาทเช่นเดียวกับต้นทุนทางอ้อม
ส่วนบุคคล

2. ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน

ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาใน
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สามารถแบ่งออกได้ 3 ส่วน ได้แก่ ผลตอบแทนภายใน
ส่วนบุคคลสำหรับผู้ทำงานราชการ มีอัตราผลตอบแทนภายในร้อยละ 3.82 สำหรับผล
ตอบแทนภายในส่วนบุคคลของผู้ที่ทำงานรัฐวิสาหกิจมีอัตราผลตอบแทนภายในร้อยละ 7.66
และสำหรับผู้ทำงานในหน่วยงานของเอกชนนั้นมีอัตราผลตอบแทนภายในร้อยละ 9.42
สำหรับผลตอบแทนภายในส่วนสังคมนั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเช่นเดียวกันกับอัตราผลตอบแทน
ส่วนบุคคล นั่นก็คือ สำหรับผลตอบแทนภายในส่วนสังคมของผู้ที่อยู่ในหน่วยงานราชการ มีค่า
ร้อยละ 13.40 ผู้ที่อยู่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีค่าร้อยละ 22.45 และผู้ทำงานในหน่วยงาน
เอกชนมีค่าร้อยละ 28.17

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพประจำปี
การศึกษา 2545 พบว่า นักศึกษาจะต้องเสียค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงทางการ
ศึกษา ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าไฟฟ้า เป็นต้น มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 201,650 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ
20.8 ของต้นทุนส่วนบุคคลทั้งหมด ในขณะเดียวกัน ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาคณะเศรษฐ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพตลอดระยะเวลา 4 ปี มีค่าเท่ากับ 524,819 บาท คิดเป็นร้อยละ
54.16 ของต้นทุนส่วนบุคคลทั้งหมด โดยเฉพาะในส่วนของค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่มากที่สุดได้แก่
ค่า อาหารเครื่องดื่ม และค่าที่พัก

2. อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลและอัตราผลตอบแทนส่วนสังคมจากการลงทุนทางการ
ศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ พบว่า อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลในหน่วยงานภาครัฐ มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.82
หน่วยงานภาคเอกชน มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9.42 และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีค่าโดยเฉลี่ยเท่า
กับ 7.66 สำหรับผลตอบแทนภายในส่วนสังคมนั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเช่นเดียวกันกับอัตรา
ผลตอบแทนส่วนบุคคล นั่นก็คือ สำหรับผลตอบแทนภายในส่วนสังคมของผู้ที่อยู่ในหน่วยงาน

ราชการ มีค่าร้อยละ 13.40 ผู้ที่อยู่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีค่าร้อยละ 22.45 และผู้ที่ทำงานในหน่วยงานเอกชนมีค่าร้อยละ 28.17 หากพิจารณาอัตราผลตอบแทนภายในของการลงทุนทางการศึกษาโดยเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ในช่วงระหว่างปี 2542 – 2545 ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยโดยเฉลี่ย 3.55 ก็พบว่า การลงทุนทางการศึกษาในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ให้ประโยชน์มากกว่าการลงทุนโดยการฝากเงินประจำ 1 ปีกับธนาคาร ดังนั้นจึงทำให้บุคคลต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาสูงขึ้น ถึงแม้ว่าต้นทุนทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในอัตราที่สูงแต่ก็ถือได้ว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาที่มากที่สุดคือ ค่าอาหาร และค่าที่พักอาศัย เนื่องจากนักศึกษาต้องเช่าที่พักและซื้ออาหารรับประทาน ดังนั้น ทางสถาบันควรมีนโยบายในการสร้างหอพักและบริการด้านอาหารในราคาถูก ทั้งนี้จะสามารถช่วยลดต้นทุนด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวลงได้
2. จากผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนทางการศึกษา พบว่า การทำงานในหน่วยงานของภาคเอกชนให้ผลประโยชน์คุ้มค่ามากกว่า ดังนั้น ทางสถาบันการศึกษาควรเน้นเนื้อหาของหลักสูตรคณะต่าง ๆ ให้เป็นธุรกิจมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานภาคเอกชน และเพื่อให้การลงทุนทางการศึกษามีความคุ้มค่ามากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล และอัตราผลตอบแทนทางสังคม โดยคิดเฉพาะในส่วนที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว ซึ่งการลงทุนทางการศึกษานั้น ยังมีประโยชน์มากมายที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเงินได้ อาทิเช่น ความภูมิใจของตนเอง ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาในส่วนของผลตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน หรือผลกระทบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางการศึกษา เพื่อให้งานวิจัยใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ดังนั้น ควรมีการศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนโดยเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยเอกชนอื่น ๆ ก็จะสร้างความสมบูรณ์ในการวิจัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชูชีพ พิพัฒนศิริ . (2544). เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ . กรุงเทพฯ : เท็กซ์ แอนด์
เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน . (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย . กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- दनัย สถิตินาวุฒิ . (2520). อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาในวิทยาลัยเอก
ชน (ศึกษาเฉพาะ กรณีของวิทยาลัยการค้า) . วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เทียนฉาย กิระนันท์ . (2519). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน . กรุงเทพฯ : ไทย
วัฒนาพานิช.
- ธนา อรุณศิริกุล . (2530). การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนทางการศึกษา
ในระดับปริญญาตรี ระหว่างภาควิชาต่าง ๆ ของคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิธิมาศ ภูมิปัญญา . (2545). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ทางการศึกษาในสถาบัน
ราชภัฏจันทรเกษม. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บุญคง หันจางสิทธิ์ . (2543). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : พี.โอ.เอส พรินติ้ง
เฮ้าส์.
- ปฐมพร วิเศษชาญเวช . (2537). การศึกษาผลตอบแทนจากการลงทุนทางอาชีวศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่าย
เอกสาร.
- ไพโรศักดิ์ บวรวงศ์ดิลก . (2544). ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุน
ทางการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนิกร การวรรตนิพิเชฐ . (2543). อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษา
ในมหาวิทยาลัยพายัพ . วิทยานิพนธ์ ศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย . มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- วราพรรณ มีเฟื่องศาสตร์ . (2541). อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา กรณี
ศึกษาผู้จบปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยในประเทศ และ
มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนีย์ ชูศิลป์ . (2525). สถิติและการวิจัยเบื้องต้น . กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- วิทยา ศิริพันธ์วัฒนา . (2540). อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาใน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรณีศึกษา คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี และคณะ
เศรษฐศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร .
- สุมาลี ปิตยานนท์ . (2539). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ : การศึกษาและการฝึกอบรมใน
ประเทศไทย(โครงการตำราวิจัย) . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการ
ลงทุนทางการศึกษา . โครงการวิจัย.
- สำรวล ชุ่มเมืองปัก. (2542). การศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษา
คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุบลรัตน์ เห็นประเสริฐ . (2530). การวิเคราะห์ผลตอบแทนของสังคมและส่วนบุคคลในการลง
ทุนในการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ปีพ.ศ.2529 – 2530. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Blaug , Mark. (1968). *Economics of Education 1: selected reading* . Great Britain :
Richard Clay Ltd.
- . (1970). *An Introduction to the Economics of Education* .London : Cox &
Wyman Ltd.
- . (1971). *The rate of return to investment in education in Thailand*. NEC.
- Cohn , Elchanan and Geske , Terry G. (1990). *The Economics of Education*. 3rd.
New York. Pergamon Press.
- Psacharopoulos , George. (1991). *The Economic Impact of Education : Lesson for
Policy Makers*. SanFrancisco . California .
- Szirmai , Adam. (1997). *Economic and Social Development : Trends problems.
policies* : London : Prentice Hall .
- Wiersma , William. (1995). *Research Methods in Education : An Introduction* . 6th.
Massachusetts, A Simon and Schuster.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ภาคผนวก ก

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ชื่อ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 ที่อยู่ : วิทยาเขตกล้วยน้ำไท มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ถ.พระราม4
 เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
 โทรศัพท์ (02) 3503500 ต่อ
 536 ,609 ,610
 โทรสาร (02) 2401819
 E-mail buic@bu.ac.th
 วิทยาเขตรังสิต 9/1 หมู่5 ถ.พหลโยธิน อ.คลองหลวง
 จ.ปทุมธานี 12120
 โทรศัพท์ (02) 9020250
 โทรสาร (02) 5168553

ประวัติความเป็นมาโดยสังเขป

มหาวิทยาลัยกรุงเทพก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2505 แต่เดิมเป็นที่รู้จักกันในนามของ “ โรงเรียนไทยเทคนิค ” และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ วิทยาลัยกรุงเทพ ” นับเป็นวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกในประเทศไทย และในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2527 ได้รับการยกฐานะโดยทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็น “ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ” เป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยกรุงเทพมีหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งภาคภาษาไทย และหลักสูตรนานาชาติ สำหรับหลักสูตรภาษาไทยในระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็นคณะต่าง ๆ อันได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ, บัญชี, เศรษฐศาสตร์, นิเทศศาสตร์, มนุษยศาสตร์, นิติศาสตร์, ศิลปกรรมศาสตร์, วิศวกรรม และคณะวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ สำหรับหลักสูตรนานาชาตินั้น ทางมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งเป็น วิทยาลัยนานาชาติ (Bangkok University International College : BUIC) ซึ่งมีหลักสูตรวิชา บริหารธุรกิจ, นิเทศศาสตร์, บัญชี และมนุษยศาสตร์การโรงแรมและการท่องเที่ยว

คณะเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2529 โดยได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์บัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์การพัฒนาเป็นหลักสูตรแรก ด้วยขณะนั้นมหาวิทยาลัยตระหนักถึงความก้าวหน้าในการแข่งขันทางด้านการพัฒนาประเทศและในอนาคตบุคลากรทางด้านเศรษฐศาสตร์จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจ หลักสูตรของคณะฯ หวังที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจกลไกการปรับตัวทางเศรษฐกิจ ในด้านการเงิน การค้า การคลัง การอุตสาหกรรม และการเกษตร ตลอดจนการวิเคราะห์การลงทุนในโครงการต่าง ๆ เพราะระบบเศรษฐกิจขณะนั้นกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบใหม่ที่เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจไร้พรมแดน นั่นคือ ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศจะมีความเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจในประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

เนื่องจากวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้น คณะเศรษฐศาสตร์จึงเปิดสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งสาขา เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยหลักสูตรเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าและการเงินระหว่างประเทศ ระบบการค้า ระบบการเงิน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีสภาพหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและของโลก เมื่อการแข่งขันขยายตัวเพิ่มมากขึ้น คณะเศรษฐศาสตร์จึงได้เริ่มเปิดสอนสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจเพิ่มขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยรวมตามหลักเศรษฐศาสตร์และในขณะเดียวกันก็มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารธุรกิจ สามารถวิเคราะห์การลงทุนของโครงการการผลิต การตลาด ผลิตภัณฑ์และอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เชิงธุรกิจกับเศรษฐศาสตร์ตามสภาพเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

ปัจจุบันคณะเศรษฐศาสตร์เปิดดำเนินการสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ โดยแต่ละสาขาวิชามีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา จะมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักทฤษฎีและนโยบายการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เข้าใจลึกซึ้งว่าประเทศไทยจะพัฒนาไปในทางใด จะสัมฤทธิ์ผลเพียงใด จะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรเกิดขึ้นบ้าง และนักศึกษาจะต้องปรับตัวและประยุกต์ใช้ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์อย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ จะมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าขายระหว่างประเทศ ระบบการค้า ระบบการเงิน ระบบอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนความสัมพันธ์ของกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษามองเห็นโอกาสในการทำธุรกิจค้าขายกับต่างประเทศ หรือสามารถวิเคราะห์แนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจโลกได้อย่างถูกต้องชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์อย่างมากกับนักศึกษาที่เรียนในสาขา

3. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ จะมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักทฤษฎีต่าง ๆ ที่อธิบายสภาพเศรษฐกิจและธุรกิจ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ให้เป็นประโยชน์เกื้อหนุนต่อการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และช่วยให้นักศึกษาสามารถดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

หลักสูตรวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การพัฒนา ปีการศึกษา 2545

ชั้นปีที่ 1
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 101	Microeconomics 1	3	0	3
EC 103	Fundamentals of Mathematic for Economics	3	1.5	3
EN 111	Fundamental English 1	3	1.5	3
LB 214	Reasoning	3	0	3
LB 215	Ethics	3	0	3
LB 233	Politics and Economics in Society	3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
AC 201	Principles of Accounting 1	3	3	3
EC 102	Macroeconomics 1	3	0	3
EC 104	Mathematics for Economist 1	3	1.5	3
EN 112	Fundamental English 2	3	1.5	3
LB 101	General Psychology	3	0	3
SC 201	Man and Environment	3	0	3
		18	6	18

ชั้นปีที่ 2
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 107	Introduction to Economic Statistics	3	1.5	3
EC 211	Microeconomics 2	3	0	3
EC 213	History of Economics Thought	3	0	3
EN 211	Intermediate English	3	1.5	3
IT 201	Computer and Information	3	0	3
TH 111	Thai Usage	3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 204	Economic Statistics	3	1.5	3
EC 212	Macroeconomics 2	3	0	3
EC 315	Comparative Economic Systems	3	0	3
EN 212	Advanced English	3	1.5	3
LA 100	Introduction to Law	3	0	3
MG 112	Management	3	0	3
		18	3	18

ชั้นปีที่ 3
 ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์		จำนวนหน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 311	Principle of Economic Development	3	0	3
EC 312	Public Finance	3	0	3
EC 316	Urban Economics	3	0	3
EC 318	Regional Economics	3	0	3
EN 311	English for Business Purpose 1	3	1.5	3
.....		3	0	3
		18	1.5	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์		จำนวนหน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 313	International Economics	3	0	3
EC 314	Economics of Money and Banking	3	0	3
EC 317	Economics of Developing Countries	3	0	3
EC 411	Economic Development Planning and Policies	3	0	3
EN 312	English for Business Purpose 2	3	1.5	3
.....		3	0	3
		18	1.5	18

ชั้นปีที่ 4
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 324	International Trade Theory and Policy	3	0	3
EC 412	Thai Economy	3	0	3
EC 414	Agricultural Economics and Agricultural Development	3	0	3
.....		3	0	3
		12	0	12

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 415	Industrial Economics and Industrial Development	3	0	3
EC 416	Project Preparation and Appraisal	3	0	3
EC 417	Seminar in Economic and Social Development Problems	3	0	3
.....		3	0	3
		12	0	12

หลักสูตรวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ปีการศึกษา 2545

ชั้นปีที่ 1
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 101	Microeconomics 1	3	0	3
EC 103	Fundamentals of Mathematic for Economics	3	1.5	3
EN 111	Fundamental English 1	3	1.5	3
LB 214	Reasoning	3	0	3
LB 215	Ethics	3	0	3
LB 233	Politics and Economics in Society	3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
AC 201	Principles of Accounting 1	3	3	3
EC 102	Macroeconomics 1	3	0	3
EC 104	Mathematics for Economist 1	3	1.5	3
EN 112	Fundamental English 2	3	1.5	3
LB 101	General Psychology	3	0	3
SC 201	Man and Environment	3	0	3
		18	6	18

ชั้นปีที่ 2
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 107	Introduction to Economic Statistics	3	1.5	3
EC 211	Microeconomics 2	3	0	3
EC 213	History of Economics Thought	3	0	3
EN 211	Intermediate English	3	1.5	3
IT 201	Computer and Information	3	0	3
TH 111	Thai Usage	3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 204	Economic Statistics	3	1.5	3
EC 212	Macroeconomics 2	3	0	3
EC 315	Comparative Economic Systems	3	0	3
EN 212	Advanced English	3	1.5	3
LA 100	Introduction to Law	3	0	3
MG 112	Management	3	0	3
		18	3	18

ชั้นปีที่ 3
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 105	Mathematics for Economist 2	3	1.5	3
EC 312	Public Finance	3	0	3
EC 313	International Economics	3	0	3
EC 314	Economics of Money and Banking	3		3
EN 311	English for Business Purpose 1	3	1.5	3
.....		3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 311	Principle of Economic Development	3	0	3
EC 324	International Trade Theory and Policy	3	0	3
EC 414	Agricultural Economics and Agricultural Development	3	0	3
EC 426	Monetary Theory and Policy	3	0	3
EN 312	English for Business Purpose 2	3	1.5	3
.....		3	0	3
		18	1.5	18

ชั้นปีที่ 4
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 324	International Monetary Economics	3	0	3
EC 412	Industrial Economics and Industrial Development	3	0	3
EC 414	Methodology of Economic Research	3	0	3
EC 427	Agricultural Marketing, Price and Policy	3	0	3
		12	0	12

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 412	Thai Economy	3	0	3
EC 425	Seminar in International Economics	3	0	3
.....		3	0	3
.....		3	0	3
		12	0	12

หลักสูตรวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ปีการศึกษา 2545

ชั้นปีที่ 1
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 101	Microeconomics 1	3	0	3
EC 103	Fundamentals of Mathematic for Economics	3	1.5	3
EN 111	Fundamental English 1	3	1.5	3
LB 214	Reasoning	3	0	3
LB 215	Ethics	3	0	3
LB 233	Politics and Economics in Society	3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
AC 201	Principles of Accounting 1	3	3	3
EC 102	Macroeconomics 1	3	0	3
EC 104	Mathematics for Economist 1	3	1.5	3
EN 112	Fundamental English 2	3	1.5	3
LB 101	General Psychology	3	0	3
SC 201	Man and Environment	3	0	3
		18	6	18

ชั้นปีที่ 2
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 107	Introduction to Economic Statistics	3	1.5	3
EC 211	Microeconomics 2	3	0	3
EC 213	History of Economics Thought	3	0	3
EN 211	Intermediate English	3	1.5	3
IT 201	Computer and Information	3	0	3
TH 111	Thai Usage	3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 204	Economic Statistics	3	1.5	3
EC 212	Macroeconomics 2	3	0	3
EC 315	Comparative Economic Systems	3	0	3
EN 212	Advanced English	3	1.5	3
LA 100	Introduction to Law	3	0	3
MG 112	Management	3	0	3
		18	3	18

ชั้นปีที่ 3
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 105	Mathematics for Economist 2	3	1.5	3
EC 312	Public Finance	3	0	3
EC 313	International Economics	3	0	3
EC 314	Economics of Money and Banking	3		3
EN 311	English for Business Purpose 1	3	1.5	3
.....		3	0	3
		18	3	18

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 311	Principle of Economic Development	3	0	3
EC 324	International Trade Theory and Policy	3	0	3
EC 414	Agricultural Economics and Agricultural Development	3	0	3
EC 426	Monetary Theory and Policy	3	0	3
EN 312	English for Business Purpose 2	3	1.5	3
.....		3	0	3
		18	1.5	18

ชั้นปีที่ 4
ภาคเรียนที่ 1

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 324	International Monetary Economics	3	0	3
EC 412	Industrial Economics and Industrial Development	3	0	3
EC 414	Methodology of Economic Research	3	0	3
EC 427	Agricultural Marketing, Price and Policy	3	0	3
		12	0	12

ภาคเรียนที่ 2

รหัส	ชื่อวิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์		จำนวน หน่วยกิต
		บรรยาย	ปฏิบัติ	
EC 412	Thai Economy	3	0	3
EC 425	Seminar in International Economics	3	0	3
.....		3	0	3
.....		3	0	3
		12	0	12

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. รศ.ดร. พิสมัย จารุจิตติพันธ์	สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ. ญัฐภา ตันสกุล	สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผศ. ชมกร ธาราศรีสุทธิ	คณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ที่ ทม 1012/ ๗๕๕3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพัฒนชีวิน ชูมาก นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน การศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติมา สังข์เกษม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนการศึกษาของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ"

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายพัฒนชีวิน ชูมาก และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ ๑๔๔๔

วันที่ ๔๔ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นายพัฒน์ชีวิน ชูมาก นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์การศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "อัตราผลตอบแทนจากการลง
ทุนการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน กรณีศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ"
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติมา สังข์เกษม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย
ขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐภา ดันสกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถามอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน กรณี
ศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ"

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถามให้ นายพัฒน์ชีวิน ชูมาก และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ทม ๑๐๑๑/ ๒๕๔๕

คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ด้วยนายพัฒนชีวิน ชูมาก นิสิตระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ หลักสูตรเศรษฐศาสตร์
มหาบัณฑิต วิชาเอกเศรษฐศาสตร์การศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้กับนัก
ศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และขออนุญาตส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ ปีการศึกษา ๒๕๓๙-๒๕๔๑ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะสังคมศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน)

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะสังคมศาสตร์

โทร. ๐-๒๖๖๔๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๒, ๐-๒๒๕๘๔๑๑๖

โทรสาร ๐-๒๖๖๔๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๒

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดม ศึกษาเอกชน

กรณีศึกษา : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายและอัตราผลตอบแทนของนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนทางการเงินของผู้ปกครองและนักศึกษา ในการเข้าศึกษาต่อในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และเป็นประโยชน์ในการวางแผนทางการศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ นำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของท่าน

ตอนที่ 3 สรุปรายได้และรายจ่ายของนักศึกษา

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะนำผลมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ผู้วิจัย

นายพัฒนชีวิน ชูมาก

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์การศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

นักศึกษาปริญญาตรีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในกรอบ ☐ หน้าคำตอบและกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1) เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2) ปัจจุบันท่านกำลังศึกษาอยู่ชั้นปี

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3) สาขาวิชาที่ท่านศึกษา

☐ เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ

☐ เศรษฐศาสตร์การพัฒนา

☐ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

3) อายุ ปี

4) ที่พักอาศัยของท่านในปัจจุบัน

☐ บ้านตนเอง

☐ บ้านเช่า / หอพัก

☐ บ้านญาติ

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ

5) ระยะเวลาทั้งหมดที่ท่านคาดว่าจะใช้เวลาในการศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรี

☐ 4 ปี

☐ 4 ปีครึ่ง

☐ 5ปี

☐ 5 ปีครึ่ง

☐ 6 ปี

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 : ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในด้านค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

คำชี้แจง กรุณาเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

- 1) ค่าเช่าบ้านหรือหอพัก ประมาณเดือนละบาท (กรณีอาศัยหลายคน ให้คิดเฉลี่ยต่อคน หากท่านมิได้เช่าบ้านหรือหอพัก ให้ข้ามไปทำในข้อต่อไป)
- 2) ค่าอาหารและเครื่องดื่มท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณเดือนละ บาท
- 3) ค่าเดินทางไป – กลับระหว่างที่พักและมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ..... บาท
- 4) ค่าพาหนะไป / กลับภูมิลำเนาเดิม (ค่าโดยสารไปกลับระหว่างที่พักในกรุงเทพฯกับภูมิลำเนาเดิม) เฉลี่ยประมาณเดือนละ บาท
- 5) ค่าอุปกรณ์ทางการศึกษา เช่น หนังสือ สมุด ค่าพิมพ์รายงาน ปากกา ดินสอ ค่าถ่ายเอกสารกระดาษรายงาน ฯลฯ ประมาณเดือนละ บาท
- 6) ค่าเครื่องแต่งกาย เช่น เครื่องแบบนักศึกษา เสื้อผ้าที่ใช้ทั่วไป ชุดกีฬา ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว ถุงเท้า รองเท้า เข็มขัด กระเป๋ ฯลฯ ประมาณเดือนละบาท
- 7) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย เช่น การรับน้อง, Econnight ฯลฯ ประมาณปีละ บาท
- 8) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับชมรมที่ตนสังกัดประมาณภาคการศึกษาละบาท (หากไม่ได้สังกัดชมรม ให้ข้ามไปทำในข้อต่อไป)
- 9) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในกรณีที่เจ็บป่วยประมาณปีละ.....บาท
- 10) ค่าใช้จ่ายทางการพักผ่อนหย่อนใจของท่าน (ได้แก่ ดูภาพยนตร์ ฟังเพลง เล่นกีฬา เที่ยวกลางคืน ฯลฯ) ประมาณเดือนละ บาท
- 11) ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด(นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น)ประมาณเดือนละ บาท

ตอนที่ 3 : สรุปรายได้และรายจ่ายของนักศึกษา

คำชี้แจง กรุณาเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1) รายได้ส่วนตัวหรือเงินที่ได้รับจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของท่าน
มีรายได้ทั้งหมดประมาณเดือนละ บาท

2) รายจ่ายส่วนตัวทั้งหมดของนักศึกษา ประมาณเดือนละ บาท

.....ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม.....

๑

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายพัฒนชีวิน ชูมาก Mr. Patshevin Choomark
วัน เดือน ปี เกิด	27 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3609/171 สันติสุขการ์เด็น ซ.รามคำแหง91 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพ 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ประถมศึกษา โรงเรียนพลวิทยา
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
พ.ศ. 2542	เศรษฐศาสตร์บัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ระหว่าง ประเทศ) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2545	ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ